

**AKDENİZ
KORUMA
DERNEĞİ**

Mediterranean Conservation Society

2025

Faaliyet Raporu

İÇİNDEKİLER

18

Deniz Koruma
Alanlarının Etkili
Yönetimi

20

Deniz
Koruyuculuğu
Sistemi

22

Küçük Ölçekli
Balıkçılığın
Desteklenmesi

23

Balıkçılıkta Kadın

İklim Krizinin
Etkilerinin İzlenmesi

24

Deniz Çayıruları
İzleme
Çalışmaları

26

- 28 İstilacı Türlerin İzlenmesi
- 30 Ekosistem Restorasyonu
- 32 Yerli Olmayan Türler - Yeni Balıklar Programı
- 34 Deniz Dibi Temizliği - Hayalet Ağların Çıkarılması
- 36 Sulak Alanlar
- 38 Plastik Kirliliğinin İzlenmesi
- 40 Akdeniz'in Kültürel ve Doğal Mirasının Korunması
- 42 Nesli Tükenmekte Olan Akdeniz Türleri
- 45 Akdeniz Keşiş Foku
- 46 Likya Orkidesi
- 48 Ekoloji Eğitimleri
- 49 Etkinlikler
- 50 Revive Our Ocean Türkiye
- 52 Logomuz Dülger Balığı'nın Hikâyesi
- 54 Balıkçılığa Kapalı Alan Haritaları
- 56 Bütçe
- 57 Teşekkürler
- 58 Kimlerle Çalışıyoruz
- 60 Yayınlar
- 62 Nasıl Destek Olabilirsiniz?
- 63 Kısaltmalar

AKDENİZ

KORUMA

DERNEĞİ

Vizyonumuz

Tüm canlıların uyum ve denge içinde yaşadığı bir Akdeniz ekosistemi için çalışmak.

Misyonumuz

Akdeniz havzasının biyoçeşitliliğini, ekosistemini ve kültürel mirasını korumak, farkındalık yaratmak için bilim temelli projeler geliştirmek ve yürütmek.

Değerlerimiz

Bilimsellik

Canlı türlerinin, yaşamlarını sürdürebilmelerini ve habitatların devamlılığını sağlamak, iklim krizinin etkilerine karşı bunların direncini artırmak için bilimsel yöntemlere dayalı ve doğa temelli çözümler üretmek.

Kapsayıcılık

Doğa koruma ortak paydasında buluşabileceğimiz her kişi ve kurumla sorumluluk paylaşmak, tüm yerel paydaşlarla birlikte hareket etmek, uzman kurum ve kişiler ile ulusal ve uluslararası iş birlikleri kurmak.

Uyum

Biyoçeşitliliğin korunması için çalışmanın yanı sıra yerel toplulukların ekonomik ve kültürel ihtiyaçlarını gözetenerek kaynakların doğayla uyum içinde kullanımını desteklemek.

Şeffaflık

Çalışmalarımızın süreç ve sonuçlarını üye, gönüllü ve bağışçılarımızla paylaşmak; her türlü somut çıktıyı kamuoyuna sunmanın sorumluluğunu taşımak.

Eşitlik ve Saygı

Doğadaki çeşitliliğe saygı duymak, kurum kültürümüzde ve yürüttüğümüz programlarda ayrımcılığı reddetmek.

EKİBİMİZ

YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Zafer Ali Kızılkaya
Erol Güren
Taner Özcan
Dr. M. Tunca Olguner
Hakkı Caner Bayrak

DENETLEME KURULU ÜYELERİ

Nejdet Bozkurt
Bahadırhan Gökmen
Mehmetcan Görgün

EKİBİMİZ

Ayçe İdil Ağca - İletişim Sorumlusu
Ayşenur Kurşun - Proje Yöneticisi
Berre Akgün -Gökova Proje Yöneticisi
Büşra Zerif Kanpak - Mali ve İdari İşler Sorumlusu
Emirhan Şaşmaz - Kaynak Geliştirme ve Kurumsal İş İşbirlikleri Sorumlusu
Işıl Elif Arslan - Proje Yönetimi Departman Koordinatörü
Erol Niyazi Güren – Göcek Deniz Koruyucusu
Dr. Ezgi Saydam - Bilimsel İzleme Uzmanı - Akdeniz Foku Prog. Sorumlusu
Hakkı Caner Bayrak - Kaynak Yönetimi ve İdari İşler Koordinatörü
İlkay Kavak - İletişim Koordinatörü

Melis Balcı - Karacasöğüt Deniz Koruyucusu
Murat Bağcı - Gökova Deniz Koruyucusu
Dr. M. Tunca Olguner - Bilimsel İzleme Koordinatörü
Nuri Tekin - Datça Bozburun Deniz Koruyucusu
Osman Aydın - Karacasöğüt Deniz Koruyucusu
Sezgi Kocagöz - Proje Yöneticisi
Taner Özcan - Satın Alma ve Operasyon Sorumlusu
Zehra Ölçenoğlu - İnsan Kaynakları ve İdari İşler Sorumlusu

DANIŞMANLAR

Gökhan Serdaroğlu - Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
Doç. Dr. İnci Tüney Kızılkaya - Bilimsel İzleme Danışmanı
Kayhan Güçeli - Teknik Danışman
Nejdet Bozkurt - Likya Orkidesi Proje Yürütücüsü ve Sulak Alan Proje Yürütücüsü
Prof. Dr. Kerim Çiçek - Sulak Alan Bilimsel Danışmanı

BİLİM VE TEKNİK DANIŞMA KURULU ÜYELERİ

Doç. Dr. Abdurrahman Harun Özdaş
Dr. Öğr. Üyesi Antoine Pierre Charles Dolcerocca
Arzu Saygıner Çil
Asuman Yurteri
Doç. Dr. Aytaç Özgül
Prof. Dr. Altan Lök
Öğr. Gör. Dr. Barış Akçalı
Asst. Prof. Dr. Cem Dalyan
Esra Başak
Güner Ergün
Prof. Dr. Halil Kalabalık
Doç. Dr. Harun Güçlüsoy
Prof. Dr. Hasan Musa Sarı
Prof. Dr. Hasan Nüzhet Dalfes
Doç. Dr. İnci Tüney Kızılkaya
Doç. Dr. İsmet Saygu
Prof. Dr. Kerim Çiçek
Doç. Dr. Meriç Çakır
Dr. Merve Karakuş
Dr. Öğr. Üyesi Murat Çelik
Prof. Dr. Neslihan Demirtaş Milz
Dr. Öğr. Üyesi Olgaç Güven
Doç. Dr. Sinan Mavruk
Dr. Tolga Taymaz
Prof. Dr. Vahdet Ünal
Prof. Dr. Zafer Tosunoğlu

TEŞEKKÜRLER

2025 Yılında ekibimizde bir dönem yer alarak çalışmalarımıza destek verenler:

Ceyda Cihan Tokmak
Emre Güren
Engin Taşkaya
Gizem Akdoğan
Gizem Cansever Güleç
Güner Şencan Peynirci
Hamdi Türkmen
İlknur Elbeye
Kerem Gökdağ
Mehmet Özdemir
Sedef Korkmaz
Serena Pennetti
Sinem Mutlu

ÖNSÖZ

AKDENİZ'İN GELECEĞİ İÇİN YENİ BİR EŞİK: KURUMSAL DÖNÜŞÜM VE KÜRESEL ETKİ

2025 yılı, Akdeniz Koruma Derneği (AKD) için sadece başarılı bir çalışma dönemini değil, aynı zamanda on yılı aşkın süredir biriktirdiğimiz deneyimi daha üst bir seviyeye taşıdığımız stratejik bir dönüşüm yılını temsil ediyor. 2012 yılında Gökova Körfezi'nde mütevazı bir adımla başlayan yolculuğumuz, bugün uluslararası ölçekte model alınan bir doğa koruma seferberliğine dönüşmüştür.

Bu yılın en heyecan verici gelişmesi, 2023 yılında temellerini attığımız Akdeniz Koruma Vakfı'nın (AKV) 2025 itibarıyla resmen faaliyete geçmesidir. Vakfımız; dernek çatısı altında filizlenen bilgi birikimini, Türkiye'nin saygın isimlerinden oluşan mütevelli heyetimizin desteğiyle daha kapsayıcı, sürdürülebilir ve stratejik bir yapıya kavuşturacaktır. AKV, iklim krizine karşı doğa temelli çözümler üretme vizyonumuzu geleceğe taşıyan en güçlü dayanağımız olacaktır.

Zafer Kızılkaya
Yönetim Kurulu Başkanı

Bu raporda okuyacağınız her başarı hikayesi; bilim insanlarımızın, deniz koruyucularımızın, balıkçılarımızın ve bize inanan destekçilerimizin ortak eseridir.

2025 yılı faaliyetlerimiz, sahadaki etkinliğimizin ne denli hayati olduğunu rakamlarla bir kez daha kanıtlamıştır. Deniz Koruyuculuğu Sistemimiz kapsamında ekiplerimiz 1.022 devriye gerçekleştirmiş, 24.000 kilometreden fazla mesafe kat ederek binin üzerinde yasa dışı balıkçılık faaliyetini tespit etmiştir. Bu kararlı denetimler, sadece ekosistemi korumakla kalmamış, aynı zamanda küçük ölçekli balıkçılarımızın refahını ve denizlerimizin biyokütle zenginliğini doğrudan artırmıştır.

Bilimsel alanda ise ilkleri başarmaya devam ediyoruz. Akdeniz'de ilk kez aslan balıklarını (Pterois miles) akustik telemetri yöntemiyle markalayarak davranışlarını izlemeye başladık. "Yeni Balıklar" programımız onuncu yılına girerken, yaklaşık 19 ton istilacı türü ekosistemden uzaklaştırarak hem biyolojik çeşitliliği destekledik hem de yerel ekonomiye dögüsel bir model kazandırdık.

Uluslararası alanda ise sesimizi her zamankinden daha gür duyurduk. Nice'te düzenlenen Birleşmiş Milletler Okyanus Konferansı'nda (UNOC3), Türkiye'nin yerel koruma modellerini ve istilacı türlerle mücadele deneyimini küresel liderlerle paylaştık.

Bu raporda okuyacağınız her başarı hikayesi; bilim insanlarımızın, deniz koruyucularımızın, balıkçılarımızın ve bize inanan destekçilerimizin ortak eseridir. Akdeniz'in mavi mirasını korumak için çıktığımız bu yolda, Akdeniz Koruma Vakfı ile açtığımız yeni sayfada sizleri bu büyük sorumluluğu paylaşmaya davet ediyoruz.

Daha dirençli bir Akdeniz ve umut dolu bir gelecek için çalışmaya devam edeceğiz.

AKDENİZ KORUMA VAKFI: AKDENİZ’İN TÜRKİYE KIYILARINDA DOĞA KORUMA İÇİN YENİ BİR ADIM

Akdeniz Koruma Derneği olarak, 2012 yılından bu yana başta Muğla olmak üzere İzmir ve Antalya’da bulunan Özel Çevre Koruma Bölgeleri’nde denizel ekosistemlerin izlenmesi ve korunması için bilim temelli projeler geliştiriyor ve uyguluyoruz. Kuruluşumuzdan bu yana geçen sürede, Akdeniz’in Türkiye kıyılarındaki ekosistemlerinin korunmasına yönelik birçok başarılı çalışmaya imza attık. Çabalarımız dünya çapında doğa koruma alanında iyi örnekler arasında gösterilirken, ödüllerle de taçlandırıldı. Ancak bizim için en büyük ödül, yaptığımız çalışmaların denizler ve yerel topluluklar üzerinde yarattığı olumlu etkileri görmek oldu.

Akdeniz Koruma Derneği olarak hayata geçirdiğimiz projeler, deniz ve kıyı ekosistemlerinin korunmasında somut ve ölçülebilir katkılar sağladı. İlgili kurumlarca ilan edilen Deniz Koruma Alanları’nda başlattığımız Deniz Koruyuculuğu Sistemi; denizel biyoçeşitliliğin korunmasında kritik bir rol üstlenirken, nesli tehlike altındaki türlere yönelik gerçekleştirdiğimiz izleme çalışmalarının sonuçları, bu türlerin geleceğini güvence altına almak için önemli veriler sağladı. Giderek tropikalleşen Akdeniz’in ekolojik değişimlerini izleyerek, bu değişimlere uyum sağlamak ve ekosistemlerin direncini artırmak için gerekli adımların belirlenmesine katkı sunduk. Ayrıca, ekosistem restorasyonu çalışmalarımızla zarar görmüş deniz habitatlarını yeniden canlandırmayı hedefledik. İletişim, eğitim ve farkındalık odaklı çalışmalarımız ise yerel topluluklarda davranış değişiklikleri yaratarak, doğa koruma çabalarının toplumsal bir dönüşüme öncülük etmesini sağladı. Tüm bu çalışmalar, derneğimizin bilim temelli yaklaşımla sahada yürüttüğü aktif koruma çalışmalarının önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Derneğimiz, yıllar içinde büyüyen uzman ekibi ve giderek genişleyen iş birlikçi ağıyla koruma sorumluluğunu kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve yerel topluluklarla paylaşarak anlamlı bir fark yarattı. Ancak, iklim krizinin ve insan baskısının giderek artan etkisi, denizel ve kıyı ekosistemlerimizin geleceği için daha hızlı ve etkin aksiyonlar alınması gerektiği sorumluluğunu bizlere göstermektedir.

Bu sorumluluktan yola çıkarak, 2023 yılında kurma kararı aldığımız Akdeniz Koruma Vakfı (AKV), 2025 yılı itibarıyla faaliyete geçti. Vakfımız, doğa temelli çözümlerle koruma yaklaşımını esas alan bir vizyonla, Akdeniz’in Türkiye kıyılarının korunması için daha güçlü, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir yapı oluşturmayı hedeflemektedir. Mütevelli heyetimiz, bu misyonu benimseyen, çevre koruma konusuna yürekten inanmış, Türkiye’nin güvenilir ve saygın isimlerinden oluşmaktadır.

Akdeniz Koruma Vakfı, dernek çatısı altında yıllar içinde geliştirdiğimiz bilgi, deneyim ve iş birlikçi yaklaşımları temel alarak yola çıkmaktadır. Sahada etkin bilimsel izleme çalışmaları, güçlü yerel ve uluslararası iş birlikleri, doğa koruma projelerindeki liderlik rolü ve ödüllerle tescillenmiş başarılarımız, Vakfımızın temel taşlarını oluşturmaktadır. Bu güçlü birikimle, doğa koruma çalışmalarımızı daha geniş bir

kapsama yayarak, iklim krizine yönelik çözümler üretme hedefimizi devam ettireceğiz. AKV ile, doğa koruma alanındaki vizyonumuzu daha stratejik bir yaklaşımla genişletiyor ve uzun vadeli çözümlere odaklanıyoruz.

AKV, Akdeniz’in Türkiye kıyılarındaki eşsiz doğal ve kültürel zenginliklerinin korunması sorumluluğunu paylaşmayı ve bu bölgelerin geleceğini güvence altına almayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda, doğa koruma çalışmalarını desteklemek, farkındalık yaratmak ve başta yerel olmak üzere toplumun tüm kesimlerini bu sorumluluğa dahil etmek en büyük önceliğimizdir.

Teşekkür ve Çağrı

Bugüne kadar yanımızda olan tüm destekçilerimize en içten teşekkürlerimizi sunuyoruz. Sizin katkılarınız olmadan bu kadar büyük bir etki yaratamazdık. Ancak, daha yapılması gereken çok fazla işimiz var. Akdeniz’in korunması için verdiğimiz bu mücadelede, desteğiniz her zamankinden daha önemli. Sizleri Akdeniz Koruma Vakfı’nın bir parçası olmaya ve bu büyük sorumluluğu birlikte paylaşmaya davet ediyoruz. Doğa koruma tutkusuyla daha fazla iş birliği, daha fazla etki ve daha sürdürülebilir bir gelecek için çalışmaya devam edeceğiz.

ÇALIŞMA ALANLARIMIZ

I. GÖKOVA ÖZEL
ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ

II. DATÇA-BOZBURUN ÖZEL
ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ

III. FETHİYE - GÖCEK ÖZEL
ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ

IV. KAŞ-KEKOVA ÖZEL
ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ

* V. FOÇA ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ

STRATEJİMİZ

Akdeniz Koruma Derneği olarak doğa ve Deniz Koruma Alanlarında yaptığımız başarılı çalışmaları bir adım daha ileriye taşıyarak dünyaya ve gelecek nesillere daha yaşanabilir ve sürdürülebilir bir çevre bırakma misyonumuzu güçlendiriyoruz. Hedeflerimizi büyütürken, deniz ekosistemlerinin korunması ve biyoçeşitliliğin sürdürülebilirliği için daha kapsamlı ve etkili adımlar atmaya amaçlıyoruz. Bilinçlendirme çalışmalarımızı artırarak, toplumları doğal kaynakların değerini korumaya teşvik ediyor ve çevresel sürdürülebilirlik konusunda farkındalık yaratıyoruz. Ayrıca, politika oluşturma süreçlerinde etkin bir şekilde yer alarak, doğa koruma alanlarının genişletilmesi ve koruma politikalarının güçlendirilmesi için çaba harcıyoruz. Bu çabalarımızla, Akdeniz'in benzersiz ekosistemlerini koruyarak, küresel çapta doğa ve Deniz Koruma Alanlarında öncü bir rol oynamayı hedefliyoruz.

BİYOÇEŞİTLİLİĞİ KORUMAK

Biyolojik çeşitliliğe yönelik iklim krizi ve insan faaliyetlerinden kaynaklanan tehditleri belirleyerek, Akdeniz Koruma Derneği tarafından hedeflenen türlerin popülasyonlarının ve yaşam alanlarının büyüklüğünün ve kalitesinin korunması ve artırılması.

YERLİ OLMAYAN TÜRLERİN DENİZLERDEN ÇEKİLMESİ

Akdeniz'de görülmeye başlanan yerli olmayan denizel türlerin izlenmesi, etkilerinin değerlendirilmesi. Bu türlerden yenebilir olanlara yönelik AKD tarafından geçtiğimiz 10 yıl içinde oluşmasına katkı verilen pazarın, Küçük Ölçekli Balıkçı Kooperatifleri ve pazar aktörlerine devredilmesi.

DOĞA KORUMA SORUMLULUĞUNU BÖLÜŞMEK

Toplulukların ve paydaşların koruma çalışmalarına katılımı ve desteğinin artırılması için iletişim ve farkındalık faaliyetlerinin düzenlenmesi.

KÜLTÜREL MİRASI DESTEKLEMEK

Deniz Koruma Alanları yakınlarında bulunan, güçlü kültürel bağlara sahip Erken Tunç Çağı ve Helenistik Dönem kalıntıları ve enkazların tespiti ve su altı kazılarının desteklenmesi.

DENİZ KORUMA ALANLARI AĞININ GÜÇLENDİRİLMESİ

Bilimsel olarak belirlenmiş ve ekolojik olarak bağlantılı, ideal boyutlarda Deniz Koruma Alanlarının artırılmasına destek olmak, bu alanların tamamen ve etkin korunması; bu koruma yöntemlerinin mevcut/yeni Deniz Koruma Alanlarına entegre edilmesi.

AKDENİZ İÇİN BİR YIL DAHA: AKDENİZ KORUMA DERNEĞİ'NİN 2025 YILI

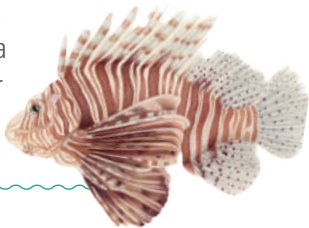
Akdeniz Koruma Derneği (AKD) olarak 2025 yılında da, tüm canlıların uyum ve denge içinde yaşadığı bir Akdeniz ekosistemi vizyonuyla çalışmalarımızı sürdürdük. Bilimsel veriye dayanan doğa temelli koruma yaklaşımını, yerel bilgiyle ve topluluk katılımıyla bir araya getirdiğimiz; denizde, kıyı alanlarında, koruma sahalarında, bilimsel izleme süreçlerinde ve okullarda karşılığı olan yoğun bir yılı geride bıraktık.

Profesyonel ekibimiz, yerel paydaşlarımız ve gönüllülerimizle birlikte; denizel ekosistemlerin korunması, biyoçeşitliliğin izlenmesi, plastik kirliliğinin kaynağının belirlenmesi, çocuklar ile gençlerin denizlerle yeniden bağ kurması için ve yerli olmayan türlere yönelik çok sayıda çalışma yürüttük.

2015 yılında Akyaka Kooperatifi'nde, kılkuş mercan balığının tanıtılması amacıyla düzenlenen "Lezzetli İstilaçlar Festivali" ile başlayan ve sahada da karşılık bulan bu çalışmalarımızı sürdürülebilir bir modele dönüştürmek amacıyla 2020 yılında "Yeni Balıklar" iktisadi işletmesini kurduk. 2025 yılı itibarıyla, çalışmalarımızın onuncu yılında, tamamı küçük ölçekli balıkçılarla birlikte yaklaşık 19 ton yerli olmayan yenebilir türün deniz ekosisteminden çekilmesine katkı sunduk.

Yerli olmayan türlerden Aslan balığına yönelik akustik izleme çalışmaları kapsamında markalanan 10 bireyi, Ayın Koyu'nda toplam 9 istasyonda takip ettik ve alıcıları da 6 ayda bir düzenli olarak kontrol ettik.

DENİZ KORUYUCULARIMIZ, FARKLI
BÖLGELERDE GERÇEKLEŞTİRDİKLERİ
1022 DEVRİYEDE

**3579 SAATTEN FAZLA DENİZDE
KALARAK GERÇEKLEŞTİRDİKLERİ**

24.115 KİLOMETRE'NİN

ÜZERİNDE MESAFE KAT ETTİ.

DENİZ KORUYUCULARIMIZ, BU DÜZENLİ
DEVİRİYELER SONUCUNDA 1.650 YASA DIŞI
FAALİYET TESPİT EDEREK BUNLARI İLGİLİ
KURUMLARLA PAYLAŞTI. PAYLAŞILAN
BU FAALİYETLERİN İSE

1.014'Ü

YASA DIŞI BALIKÇILIK FAALİYETİ OLARAK
KAYDA GEÇTİ.

2025 yılı boyunca çalışma alanlarımızda
toplam 8 dalış gerçekleştirmiş olup, toplamda

1.750 KG

denizel atığı başarıyla kıyıya çıkardık.

Su kalitesi ölçümlerini ise Gökçe, Akçapınar Azmağı, Azmak ve Akyaka başta olmak üzere belirlenen 10 istasyonda aylık olarak tamamladık. Aynı zamanda Gökçe Sulak Alanı'nda yeraltı suyu seviyelerindeki değişimleri izlemek amacıyla su seviyesi izleme ekipmanları ve yöntemleri kullandık. Belirlenen 3 istasyonda yaklaşık 1 metre derinliğe gömülen üç adet yeraltı suyu izleme aracının kurulumunu tamamlayarak su seviyesi değişimini düzenli ölçümlerle takip ediyoruz.

Çalışma alanlarımızda plastik kirliliğinin kaynağının belirlenmesi adına toplamda

23 İSTASYONDA

mevsimsel arazi çalışmaları gerçekleştirdik. Makro ve mezo plastik örneklemelerini 2 sahil ve 2 su altı istasyonundan olacak şekilde tamamladık. Bu çalışmalar, yalnızca mevcut durumu ortaya koymakla kalmıyor, önümüzdeki yıllara yayılacak uzun soluklu bir izleme sürecinin de temelini oluşturuyor.

505 ÖĞRENCİ

Okullarda, sahada ve festival alanlarında düzenlediğimiz etkinliklerle 505 öğrenciye ulaşarak, denizler ile kurulan bu bağın güçlenmesini hedefledik.

2025 yılında Akdeniz Koruma olarak

9 BİLİMSEL YAYIN

gerçekleştirdik.

Bu yayınların 4'ü uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan bilimsel makalelerden, 2'si kitap ve kitap bölümlerinden, 3'ü ise desteklediğimiz bilimsel araştırmaların çıktılarından oluşmaktadır.

ÖDÜLLERİMİZ

2012
Deniz Koruma Liderliği
Ödülü, Marsch
Charitable Trust,
İngiltere

2013
Whitley Doğa Koruma
Ödülü, Whitley Doğa Fonu,
İngiltere

2014
Equator Ödülü, Birleşmiş
Milletler Kalkınma Programı
(UNDP), **Amerika**

2017
Whitley Doğa Koruma Altın
Ödülü, Whitley Doğa Fonu,
İngiltere

2017
Fark Yaratıcılar Ödülü,
Sabancı Vakfı, **Türkiye**

2018
Akdeniz'de Küçük Ölçekli
Balıkçılık Ortak Yönetimi
En İyi Uygulama Ödülü,
Birleşmiş Milletler Tarım ve
Gıda Örgütü (FAO) Akdeniz
Balıkçılık Komisyonu, **Malta**

2022
Deniz Koruma Liderliği
Ödülü, Marsch
Charitable Trust,
İngiltere

2023
Goldman Çevre Ödülü,
Amerika

2025
Akdeniz Koruyucusu
Ödülü, Bluewave Alliance,
İspanya

DENİZ KORUMA ALANLARININ ETKİLİ YÖNETİLMESİ

Deniz Koruma Alanlarıyla (DKA), belli bir deniz alanının insan faaliyetine kapatılarak biyoçeşitliliğin korunması, devamlılığının sağlanması ve bu sayede bölgedeki mevcut balık miktarının artmasıyla yerel halkın geçim kaynağının korunarak gelecek nesillere aktarılması amaçlanır.

Akdeniz Koruma Derneği olarak biyoçeşitlilik bakımından sıcak ve korunmaya muhtaç bölgelerin belirlenmesi için bilimsel izleme çalışmalarımızdan edindiğimiz verileri karar vericilerle paylaşıyoruz. Bu verilerden de yararlanarak ilgili kurumlarca ilan edilen deniz koruma alanlarının etkili şekilde korunmasına destek vererek, kamu kurumlarının izin ve koordinasyonu ile çalışmalar yürütüyoruz.

Türkiye'nin kıyı ekosistemlerinde önemli bir yere sahip olan Gökova Körfezi, Fethiye-Göcek, Datça-Bozburun ve Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma Bölgelerinde yer alan deniz koruma alanlarında kapsamlı bilimsel izleme ve koruma çalışmaları gerçekleştiriyoruz.

Deniz Koruma Alanlarının yönetilmesinde 21 ülkeden 127 kurum ve sivil toplum örgütünü bir araya getiren MedPAN Ağına ortağız.

Birleşmiş Milletler Çevre Programı - Akdeniz Eylem Planının (UNEP/MAP) akredite ortaklarından biri olarak planın ülkemizde uygulanmasını izliyor ve uluslararası alanda temsil ediyoruz.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER OKYANUS KONFERANSI (UNOC3)

9-13 Haziran 2025 tarihlerinde Fransa'nın Nice kentinde düzenlenen Birleşmiş Milletler Okyanus Konferansı'na (UNOC3) katılarak Akdeniz'de yürüttüğümüz deniz koruma çalışmalarını uluslararası düzeyde temsil ettik.

Konferans boyunca AKD'nin dört temsilcisi; Yönetim Kurulu Başkanımız Zafer Kızılkaya, Genel Sekreterimiz Gizem Akdoğan, Kaynak Geliştirme ve İdari İşler Koordinatörümüz Caner Bayrak ve Bilimsel İzleme ekibimizden Serena Pennetti, farklı tematik oturumlarda konuşmacı, kolaylaştırıcı ve katılımcı olarak aktif roller üstlendiler.

3 Haziran'da, Nice Şehri ve Muğla Büyükşehir Belediyesi'nin ev sahipliğinde düzenlenen "Akdeniz'de İklim Değişikliği ve İstilacı Türler" temalı yuvarlak masa toplantısında, Genel Sekreterimiz Gizem Akdoğan istilacı türlerle mücadeleye dair deneyimimizi uluslararası temsilcilerle paylaştı. Cumhuriyet tarihinin ilk okul gemisi olan STS Bodrum'da gerçekleşen etkinlik, denizcilik kültürü ve yerel iş birlikleri açısından konferansın öne çıkan buluşmalarından biri oldu. Bu kapsamda Birleşmiş Milletler'in Ocean Wonders Filosuna dahil edilen STS Bodrum, Türkiye'den yola çıkarak Nice Limanı'na demirledi. Gemide, Bilimsel İzleme ekibimizden Serena Pennetti de yer aldı.

10 Haziran'da ise, Green Zone'da düzenlenen "Başarılı Deniz Koruma Alanı Yönetişim Modelleri" yan etkinliğinde Türkiye'den örnek uygulamaları sunarak, DKA'ların etkili yönetiminin sadece koruma değil aynı zamanda yerel refah için de kritik olduğunu vurguladık.

Caner Bayrak, "From Shore to Summit" başlıklı sivil toplum çağrısı panelinde konuşmacı olarak yer aldı. Bu panel, koruma alanlarında daha katılımcı ve kapsayıcı politikalara yönelik ortak söylemleri şekillendirmeyi hedefliyordu.

Zafer Kızılkaya, "Grassroots Action for Marine Conservation" etkinliğinde Türkiye'den geleneksel koruma modellerini anlatırken, yerel halkla kurduğumuz iş birliklerinin korumanın başarısındaki etkisini vurguladı. Zafer Kızılkaya, aynı gün gerçekleştirilen ve The MedFund'un 10 yıllık deneyiminin aktarıldığı oturumda ise sürdürülebilir finansman mekanizmalarının uzun vadeli koruma üzerindeki rolünü anlattı.

Konferansta AKD, sadece konuşmalar ve oturumlar da değil, aynı zamanda politik düzeyde de söz aldı. 10 Haziran'da gerçekleştirilen "Protected Species" yuvarlak masa toplantısında, uluslararası yönetim sistemlerinde koruma alanlarının nasıl güçlendirileceği konusunda sivil toplumun taleplerini dile getirdik. AKD olarak UNOC 2025'e katılımımız, sadece bir temsil değil, aynı zamanda Akdeniz'in biyolojik çeşitliliğini koruma mücadelesinin küresel düzeye taşınması anlamına gelmektedir.

DENİZ KORUYUCULUĞU SİSTEMİ

Derneğimiz tarafından Türkiye’de ilk kez hayata geçirilen “Deniz Koruyuculuğu Sistemi” ile balıkçılığa kapalı alanlarda karşılaştığımız yasa dışı faaliyetleri (örn. avcılık, uygunsuz tekne bağlama ve denize atık boşaltma gibi) uyararak kayıt altına alıyoruz. Bu kayıtları, oluşturulan iletişim ağı aracılığıyla tutanaklarıyla birlikte T.C. İçişleri Bakanlığı, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı ve T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın yerel birimlerine rapor ediyoruz. Bu çalışmalarla, deniz koruma alanlarının etkili korunmasında sorumluluk almayı, ekosistem üzerindeki baskıyı azaltmayı; denizel türlerin azalması, habitatların tahribatı ve iklim krizinden etkilenen kıyı balıkçılığını desteklemeyi amaçlıyoruz.

Deniz Koruyuculuğu Sistemi, Anayasa’nın 56. maddesi kapsamında vatandaşlık görevine dayanmaktadır. Deniz Koruyucularının sorumluluğu, yasa dışı eylemlerin önlenmesi konusunda kamu kurumlarına bilgi ve gerektiğinde destek vermekle sınırlıdır.

Yerelden ve özellikle küçük ölçekli balıkçılar arasından seçilen Deniz Koruyucularımıza yönelik düzenli eğitimler gerçekleştiriyoruz. 2025 yılında gerçekleştirdiğimiz iki eğitimle Deniz Koruyucularımızın kapasitesini artırırken etkili koruma yöntemlerimizi geliştiriyoruz.

Deniz Koruyuculuğu Sistemi’nin etkinliğini ölçmek için Balıkçılığa Kapalı Alanların içinde ve dışında eş zamanlı izleme çalışmaları yürütüyoruz.

Akdeniz keşiş foku, kum köpek balığı, deniz çayırları, makroalg ve mercan türleri ile balık biyokütlesi ve günlük balıkçılık verilerine yönelik izleme çalışmaları, gelecekte yürütülecek koruma faaliyetlerinin planlanmasına katkı sağlarken, Deniz Koruyuculuğu Sistemi’nin denizel biyoçeşitlilik ve sosyo-ekonomik yapı üzerindeki etkilerinin ölçülmesine de veri temeli oluşturmaktadır.

1650

YASA
DIŞI
FAALİYET

Yıl boyunca yürüttüğümüz “Deniz Koruyuculuğu Sistemi”, Balıkçılığa Kapalı Alanlarda sürekliliğin ve etkin izlemenin önemini bir kez daha ortaya koydu. Deniz Koruyucularımız, farklı bölgelerde gerçekleştirdikleri 1.022 devriye kapsamında; toplam 3.579 saatten fazla sahada kalarak 24.115 km’nin üzerinde mesafe kat etti. Deniz Koruyucularımız, bu düzenli devriyeler sonucunda **1.650 yasa dışı faaliyet** tespit ederek bunları ilgili kurumlarla paylaştı. Paylaşılan bu faaliyetlerin ise 1.014’ü yasa dışı balıkçılık faaliyetleri olarak kayda geçti.

Devriye çalışmalarında kullanılan AKD-7 isimli botun bakımlarının yapılarak mevcut şartlarının iyileştirilmesine sağladığı destek için Northstar’a teşekkürler; bu destekler denizler için iyiliğe dönüşüyor

Deniz koruma çalışmalarımızı yürütürken küçük ölçekli kıyı balıkçılığının sürdürülebilirliğini ekosistem temelli bir yaklaşımla ele alıyoruz. Tür ve habitatların korunması ile balıkçılık faaliyetlerinin birlikte değerlendirilmesi, hem biyolojik hem de sosyo-ekonomik sürdürülebilirlik açısından önem taşımaktadır. Bu kapsamda Göcek, Çalış, Akyaka ve Akçapınar Su Ürünleri Kooperatifleri ile veri temelli iş birliğimizi sürdürdük. Kooperatifler tarafından düzenli olarak iletilen aylık karaya çıkış verileri tarafımızca dijital sisteme aktarılmakta ve kayıt altına alınmaktadır. Tür bazlı av miktarları, toplam av kompozisyonu, avcılık tipi ile ilgili teknik veriler, dönemsel değişimler, kooperatif gelirleri ve birim çabaya düşen av miktarı (CPUE) gibi göstergeler bu veri seti üzerinden takip edilmektedir.

2024 yılına ait verilerin veri giriş ve düzenleme süreci tamamlanmış; toplam av miktarı, ticari tür dağılımı ve türlerin av kompozisyonundaki oranı değerlendirilmiştir. 2025 yılına ait verilerin sisteme aktarımı ise düzenli olarak sürdürülmektedir.

Böylece yıllar arası karşılaştırmaya imkân tanıyan ve eğilim analizine olanak sağlayan, süreklilik arz eden bir veri tabanı oluşturulmuştur. Toplanan veriler, tür izleme çalışmaları ile birlikte "Deniz Koruyuculuğu Sistemi"nin sahadaki etkilerinin değerlendirilmesine katkı sağlamaktadır. Bu süreç, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü ile bilgi paylaşımı çerçevesinde yürütülmektedir.

2025 yılı içerisinde ayrıca veri giriş ve takibini kolaylaştırmaya yönelik kullanıcı dostu bir dijital izleme panelinin geliştirilmesi süreci başlatılmıştır. Bu sistemin, kooperatiflerden gelen verilerin daha düzenli ve sistematik biçimde kayıt altına alınmasına katkı sağlaması hedeflenmektedir. Yürütülen çalışmalar, küçük ölçekli balıkçılığa ilişkin düzenli ve güvenilir bir veri altyapısının oluşmasını desteklemekte; koruma alanlarının biyolojik ve sosyo-ekonomik etkilerinin birlikte değerlendirilmesine zemin hazırlamaktadır.

KÜÇÜK ÖLÇEKLİ BALIKÇILIĞIN DESTEKLENMESİ

BALIKÇILIKTA KADIN

Balıkçılıkta kadınların varlığı, dünya genelinde uzun bir geçmişe sahip olsa da, genellikle emekleri erkeklerin gölgesinde kalıyor. Balıkçılık alanında kadınların en yaygın rolünün, aile işletmelerinde çalışmak veya ailelerinin balıkçılıkla uğraşmasına yardım etmek olduğu söylenebilir. Denizlerde balıkçılık yapan kadınlar, emeklerinin görünür olmaması başta olmak üzere, sosyal ve ekonomik birçok sorunla karşı karşıyadır. Gökova Körfezi, Datça-Bozburun, Fethiye-Göcek bölgelerinde yer alan ve balıkçılıkla uğraşan kadınların mesleki sorunlarına çözüm üretmek, örgütlenme ve mesleki bilgi konularında kapasitelerinin artmasını sağlamak ve kadın balıkçıların kamuoyundaki görünürliğini artırmak için çalışmalar yürütüyor ve bu çalışmalardan elde edilen bilgileri kamuoyu ve karar vericilerle paylaşıyoruz.

Akyaka, Cumalı, Mordoğan, Karaköy, Dalaman, Akbük ve Söğüt Su Ürünleri Kooperatiflerinden küçük ölçekli balıkçılarla Marmaris'te düzenlediğimiz Finansal Okuryazarlık Eğitiminde bir araya geldik. Eğitimin ana hedef grubunu, balıkçılık sektöründe çoğu zaman görünürlüğü sınırlı olan kadınlar oluşturdu. Kadınların finansal karar alma süreçlerinde daha etkin rol üstlenmelerini ve sektördeki varlıklarının güçlenmesini öncelikli görüyoruz. Farklı kıyılardan gelen kadın balıkçılar, aileleri ve kamu kurumlarından temsilcilerin katılımıyla yoğun ve verimli bir eğitim gerçekleştirdik. Tarım Ekonomisti İpek Topuzoğlu tarafından hazırlanan program kapsamında; finansal yönetim, kredi süreçleri, kayıt tutma pratikleri, kooperatifleşme ve mevcut destek mekanizmaları üzerine bilgi paylaşımında bulunduk, deneyimleri birlikte değerlendirdik.

İKLİM KRİZİNİN

ETKİLERİNİN

İZLENMESİ

Akdeniz Koruma Derneği olarak iklim krizinin denizler ve kıyı toplulukları üzerindeki etkilerini izliyoruz. Yaşanan tahribatın boyutlarına ve hızına ilişkin verileri toplayarak elde edilen bilgiyi, tahribatın olumsuz etkilerinin azaltılması ve durdurulması için çözüm üretecek karar alıcılara ve paydaşlara aktarıyoruz. Ayrıca iletişim çalışmalarımız kapsamında kamuoyunun bu konuyla ilgili daha çok bilgi sahibi olması ve davranış değişikliği sağlaması konusunda sorumluluk üstleniyoruz.

DENİZ ÇAYIRLARI İZLEME ÇALIŞMALARINI

Akdeniz'in en önemli kıyusal habitatlarından biri olan *Posidonia oceanica* deniz çayırları, deniz ekosistemlerinin işleyişi ve kıyı alanlarının korunması açısından kritik bir rol üstlenmektedir. Bu hassas habitatların durumunu düzenli olarak değerlendirmek ve uzun dönemli değişimleri izlemek amacıyla yürüttüğümüz çalışmalar, 2025 yılı ile birlikte bölgesel ölçekte güçlü bir yapıya ulaşmıştır.

İzleme programımızı, Türkiye'nin güneybatı kıyılarında yer alan Gökova, Fethiye-Göcek, Datça-Bozburun ve Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma Bölgelerinde (ÖÇKB) sürdürüyoruz. 2025 yılı itibarıyla toplam 13 aktif istasyonu düzenli olarak izliyoruz. İzlediğimiz bu yapı ile farklı çevresel koşulları ve baskı düzeylerini temsil eden bütüncül bir izleme ağı oluşturuyoruz.

2025 yılı, izleme çalışmalarımızın hem alansal ve hem de veri sürekliliği açısından güçlendiği bir dönem oldu. Tüm istasyonlarda; deniz çayırlarının dağılımı, örtücülük oranı, metrekaşe başına sürgün yoğunluğu ve sağlık durumlarını sistematik olarak kayıt altına aldık. Bu sayede elde ettiğimiz verileri önceki yıllarla karşılaştırarak zaman içindeki eğilimleri de değerlendirebildik.

SONUÇLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çalışmamız; *Posidonia oceanica* çayırlarının derinlik ve çevresel baskılara bağlı olarak farklı ekolojik tepkiler verdiğini göstermektedir. Derinlik ile metrekaşe başına sürgün yoğunluğu arasında belirgin bir ters ilişki tespit ettik. Sığ istasyonda (9 m), yaklaşık 311 sürgün/m² ile en yüksek yoğunluğu kaydederken; 24 - 31 metre derinlik aralığındaki alt limit istasyonlarında bu değerler 106-184 sürgün/m² bandında gerçekleşmiştir. Bu durum, ışık azalımı ve artan derinliğin çayır yapısı üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır.

Elde ettiğimiz bulgular; derinlik, kullanım baskısı ve habitat yapısı arasındaki ilişkilerin analiz edilebildiğini gösteriyor. Ayrıca koruma ve yönetim planlarının bilimsel verilerle desteklenmesine katkı sağlamayı amaçlıyoruz. Süreklilik arz eden bu izleme yaklaşımı, yalnızca mevcut durumu ortaya koymakla kalmayıp, uzun vadeli değişimlerin anlaşılmasına ve geleceğe yönelik koruma stratejilerinin güçlendirilmesine zemin hazırlamaktadır.

Posidonia oceanica çayırları;

- Balık yavruları ve birçok deniz canlısı için yaşam alanı sağlar.
- Deniz biyoçeşitliliğini destekler.
- Kıyı erozyonunu azaltır.
- Karbon depolayarak iklim değişikliğiyle mücadeleye katkı sunar.

Yavaş büyüyen ve çevresel değişimlere duyarlı olan bu habitatların sağlıklı şekilde değerlendirilmesi, ancak uzun dönemli ve düzenli izleme programları ile mümkündür.

İSTİLAÇI TÜRLERİN İZLENMESİ

2025 yılı kapsamında yürüttüğümüz istilacı tür izleme çalışmalarımız, Doğu Akdeniz kıyı ekosistemlerinde artan biyolojik baskının nicel olarak ortaya konmasını ve yönetim planlarına bilimsel veri sağlamayı amaçlamıştır. Çalışmalar; görsel balık sayımı, biyokütle analizleri ve akustik telemetri uygulamalarının entegre edildiği bütüncül bir izleme yaklaşımı ile gerçekleştirilmiştir.

İstilacı türler arasında:

- *Pterois miles* (Aslan balığı)
- *Siganus luridus* ve *Siganus rivulatus* (Sokar/Sokkan balıkları)
- *Parupeneus forsskali* (Kızıldeniz barbunu)
- *Sargocentron rubrum* (Asker balığı)
- *Fistularia commersonii* (Külâh/Trompet balığı)

başta yer almıştır. Bu türlerin toplam balık biyokütlesi içindeki payları, alansal dağılımları düzenli olarak takip edilmiştir.

AKUSTİK TELEMETRİ ÇALIŞMALARI

2025 yılı faaliyetleri kapsamında istilacı türlerin davranış ekolojisini anlamaya yönelik akustik telemetri uygulamaları gerçekleştirilmiştir.

- Farklı derinlik bantlarına yerleştirilmiş toplam 9 adet akustik alıcı istasyonu aktif olarak veri toplamıştır.
- 10 adet *Pterois miles* (Aslan balığı) bireyi akustik vericiler ile markalanmıştır.

Bu çalışma ile *Pterois miles* (Aslan balığı) türü Akdeniz’de ilk kez akustik telemetri yöntemiyle markalanmış ve uzun dönemli hareket verisi elde edilmiştir. Çalışma, istilacı bir türün Doğu Akdeniz’de davranış temelli izlenmesine yönelik öncü uygulamalardan biri olmuştur.

Telemetri analizleri kapsamında:

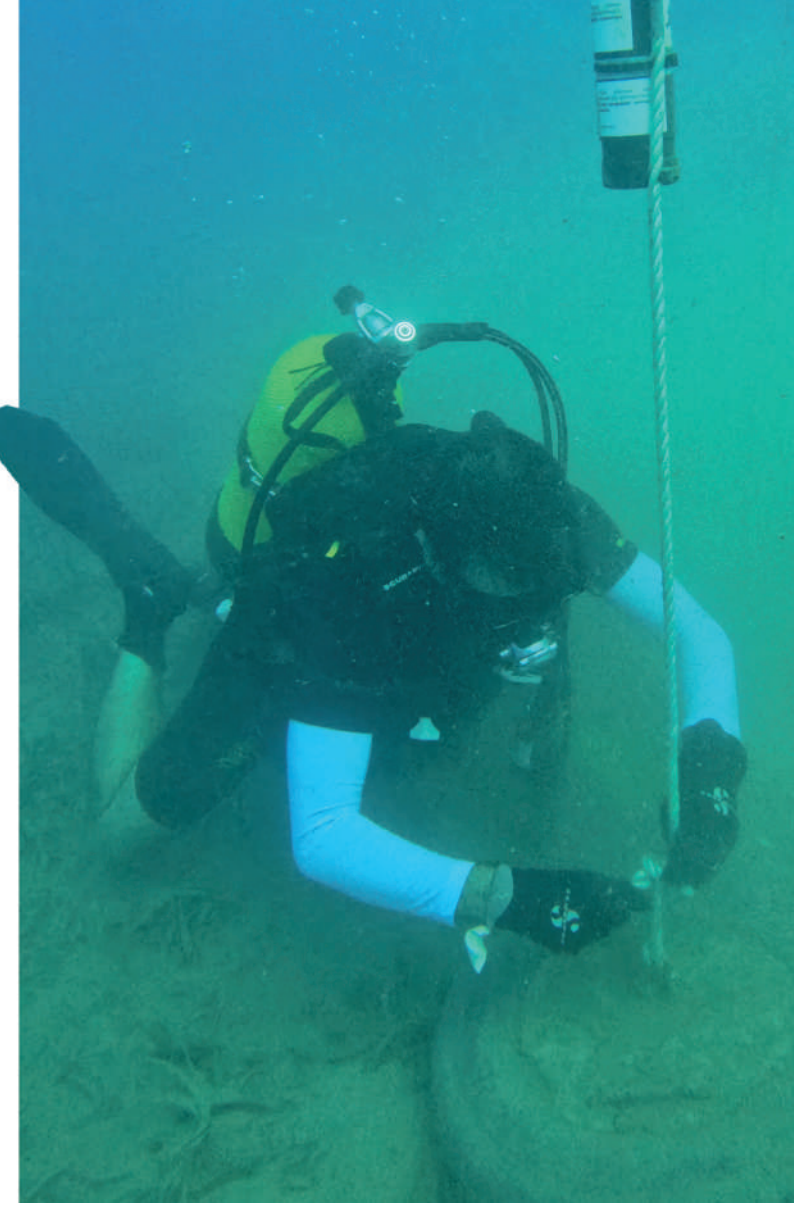
- Günlük ve mevsimsel hareketleri,
- Derinlik kullanım desenleri,
- Habitat yoğunlaşma alanları,
- Alan tercihleri ve kullanım örüntüleri

değerlendirilmiştir. İlk bulgular, bazı bireylerin belirli resif bloklarında yoğunlaşma eğilimi gösterdiğini; bazılarının ise daha geniş alan kullanımına sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, hedefli kontrol ve müdahale planlarının alansal olarak optimize edilmesine katkı sağlamaktadır.

2025 yılı izleme faaliyetleri sonucunda:

- İstilacı türlerin biyokütle içindeki oranları düzenli ve karşılaştırmalı olarak hesaplanmıştır.
- BKA içinde ve dışında tür kompozisyonu farkları ortaya konmuştur.
- Akdeniz’de ilk kez *Pterois miles* (Aslan balığı) akustik olarak markalanmış ve 9 istasyonlu alıcı ağı üzerinden izlenmiştir.
- İstilacı tür yönetimi için davranış temelli ve mekânsal veri üretilmiştir.

Çok yıllık ve entegre izleme programlarının sürdürülmesi, hızlı yayılım gösteren istilacı türlerin ekosistem üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi açısından kritik öneme sahiptir. Telemetri ve biyokütle analizlerinin birlikte kullanılması, uzun vadeli ve adaptif yönetim yaklaşımlarının geliştirilmesine güçlü bir bilimsel altyapı sunmaktadır.

GÖRSEL SAYIM VE BİYOKÜTLE İZLEME

İzleme çalışmaları 50x10 m (500 m²) standart transektler üzerinden gerçekleştirilmiştir.

- Koruma alanları (Balıkçılığa Kapalı Alan – BKA) ve koruma dışı alanlarda karşılaştırmalı örnekleme yapılmıştır.
- Tür bazlı boy ölçümleri, literatürde kabul edilen boy-ağırlık ilişkileri kullanılarak g/m² cinsinden biyokütleye dönüştürülmüştür.
- İstilacı türlerin toplam balık biyokütlesine oranı (%) hesaplanmıştır.
- Otçul istilacıların (*Siganus spp.*) toplam biyokütledeki payı ayrıca değerlendirilmiştir.

Bulgular, özellikle kayalık resif habitatlarında *Sargocentron rubrum* (Asker balığı) ve *Pterois miles* (Aslan balığı) yoğunluğunun arttığını; otçul baskının ise *Siganus spp.* (Sokar) balıkları üzerinden belirginleştiğini göstermiştir. BKA içi ve dışı karşılaştırmaları, yerli türlerin biyokütlesinin koruma alanlarında daha yüksek olduğunu ortaya koyarken; istilacı türlerin bazı mikro habitatlarda baskın hale gelebileceğini göstermiştir.

EKOSİSTEM RESTORASYONU

Ekosistem restorasyonu, bozulmuş veya tahrip edilmiş bir ekosistemi eski haline ya da olası en doğal haline yakın bir duruma getirmek için tasarlanmış bir dizi yöntem ve faaliyettir. Bu yöntemler, doğal habitat ve ekosistemlerin bozulması sonucu oluşabilecek bitki ve hayvan türleri kaybını önlemek, ekosistemlerin işlevselliğini artırmak ve biyolojik çeşitliliği korumak için kullanılır. Ekosistem restorasyonu aynı zamanda hem ekosistemlerin hem de toplumların iklim krizi karşısında nasıl daha dirençli hâle getirilebileceğini anlamak anlamına da gelmektedir. Derneğimiz 2012 yılından beri yürüttüğü restorasyon çalışmalarında ekosistem temelli yaklaşımı benimseyerek sosyo-ekonomik bileşenleri göz önünde bulundurmaktadır.

YERLİ OLMAYAN TÜRLER YENİ BALIKLAR PROGRAMI

Akdeniz Koruma Derneği olarak, Türkiye'nin güneybatı kıyılarında küçük ölçekli balıkçıların ve hane halklarının geçim kaynaklarını iyileştirmek, yenebilir yerli olmayan türlere ekonomik değer kazandırarak yeni pazarlar oluşturmak, artan tüketici talebi ile istilacı türlerin balıkçıları tarafından daha yüksek oranda avlanmasını sağlamak; böylece ekosistem restorasyonu çabalarına katkıda bulunmak amacıyla 2015 yılından bu yana "Yeni Balıklar Programı"nı yürütüyoruz. Bu kapsamda, Akdeniz Koruma Derneği İktisadi İşletmesi'ni doğa temelli işletme modeliyle 2020 yazında kurarak yenebilir yerli olmayan ekonomik olarak değerlendirilmesine yönelik bir örnek oluşturduk.

© Fatih Şahin-Sepia Restoran

Küçük ölçekli balıkçıların kurulan iş birlikleri sayesinde, bu türlerin tanınması ve doğru şekilde değerlendirilmesine yönelik bilgi ve farkındalığı artırdık. 2015 yılında Akyaka Kooperatifi'nde, Kalkuyruk mercan balığının tanıtılması amacıyla düzenlenen "Lezzetli İstilaçlar Festivali" ile başlayan ve sahada da karşılık bulan çalışmalarımızı sürdürülebilir bir modele dönüştürmek amacıyla 2020 yılında Yeni Balıklar İktisadi İşletmesini kurduk. 2025 yılı itibarıyla, çalışmalarımızın onuncu yılında, tamamı küçük ölçekli balıkçıların birlikte yaklaşık 19 ton

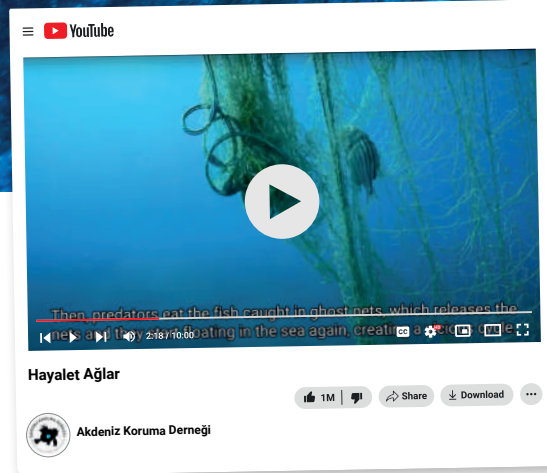
yerli olmayan yenebilir türün deniz ekosisteminden çekilmesine katkı sunduk. Bugün Bodrum'dan Kaş'a uzanan geniş bir coğrafyada yürütülen bu iş birlikleri sayesinde, ekosistem üzerindeki baskının azaltılmasına katkı sağlarken; elde edilen ürünlerin gastronomi sektörüyle buluşmasıyla ekolojik ve ekonomik boyutu olan döngüsel bir model oluşturduk. Uluslararası iş birlikleri kapsamında yürüttüğümüz projelerle, bu türlerin davranışları ve ekosistemle ilişkilerine dair bilimsel bilgi üretimini de sürdürdük.

DENİZ DİBİ TEMİZLİĞİ HAYALET AĞLARIN ÇIKARILMASI

Su ürünleri avcılığı sırasında bir engele takılan, akıntıdan dolayı tekneye alınamayan, bırakıldığı yer bulunamayan, unutulmuş ya da bilinçli olarak atılan ağların iç sularda ve denizlerde bir şekilde avlanmaya devam etmesi hayalet avcılık olarak tanımlanmaktadır. Bu av araçları ise hayalet ağ olarak nitelendirilmektedir.

Çeşitli sebeplerle su altında kalan bu ağlar pasif olarak avlanmaya devam ederek ve deniz canlılarının dipteki yaşam alanlarının üzerini kaplayarak ekosisteme zarar vermektedir. Ayrıca bazı nesli tehlike altındaki türler bu ağlara takılarak yaşamını yitirmektedir.

2025 yılında da başta çalışma alanlarımız olmak üzere, Gökova, Datça-Bozburun ve Fethiye-Göcek gibi, farklı alanlarda su altı ve kıyı temizliği gerçekleştirildi.

Hayalet Ağ nedir?

Terkedilmiş, bırakılmış ya da unutulmuş ve halen avlanmaya devam eden av araçlarına Hayalet Ağlar denir.

<https://youtu.be/9apCWAtz3WM>

Su altı Temizliği Yapılan Bölgeler	Misina (kg)	Metal (kg)	Plastik (kg)	Cam	Kauçuk (kg)	İp (m)	Tekstil (kg)	Diğer (kg)	Hayalet Ağ (kg)
Marmaris (Bencik koyu)	0.1	0	0.9		1	0	5	1	
Marmaris (Çamlı koyu)	0.1	1	10	24		3			
Marmaris (Orhaniye)	0.1	1	43	28		5		2	
Marmaris (Çamlı koyu)	0.1	5	2	3					
Datça (Ata adası)									400
Göcek (Boynuzbükü Koyu)	0.5	32	13	55		14	46	17	
Marmaris (Çamlı koyu)	1	5	2	3					
Marmaris (Çamlı koyu)	1	2	11	24		3	3		

SULAK ALANLAR

Sulak alanlar, sahip oldukları yüksek biyolojik çeşitlilik, karbon tutma kapasiteleri ve suyu filtreleme özellikleriyle yeryüzünün en üretken ve kritik ekosistemleri arasında yer almaktadır. Ancak iklim krizi, kirlilik, yoğun insan baskısı ve arazi kullanımındaki değişiklikler nedeniyle bu alanlar giderek artan baskılar altındadır. Bu nedenle sulak alanların korunması ve sürdürülebilir yönetimi büyük önem taşımaktadır.

Tour du Valat (TdV) tarafından koordine edilen ve Foundation Prince Albert II of Monaco (FPA2) tarafından desteklenen “Green Light for Mediterranean Wetlands” projesinin üçüncü ve son yılında, Gökova’daki sulak alanların korunmasına yönelik çalışmalarımıza devam ettik. 2025 yılı boyunca yürüttüğümüz faaliyetler ile, önceki yıllarda oluşturulan bilimsel altyapının güçlendirilmesine, paydaşlarla kurulan iş birliklerinin geliştirilmesine ve alanda koruma-kullanma dengesi üzerine ortak bir anlayış oluşturulmasına odaklandık.

Bu kapsamda 2025 yılında yürütülen ekolojik izleme çalışmaları ile önceki yıllarda oluşturulan bilimsel veri altyapısını güçlendirdik. Kış Ortası Su Kuşu Sayımı kapsamında, Gökçe Sulak Alanı’nda 19 su kuşu türü kaydederken, tüm kuş grupları birlikte değerlendirildiğinde toplam 43 kuş türü tespit ettik. Sayımlar sırasında 161 birey su kuşu gözlemledik.

Üreyen kuş izleme çalışmaları ise 16 farklı noktada gerçekleştirilmiş olup toplamda 69 kuş türü ve 1.231 birey kaydettik. Üreme bulgularına göre, alanda olası, muhtemel ve kesin üreyen olarak sınıflandırılan toplam 62 tür belirledik; ayrıca 343 üreyen çift tespit ettik. Bu bulgular, Gökçe Sulak Alanı’nın hem su kuşları hem de kara

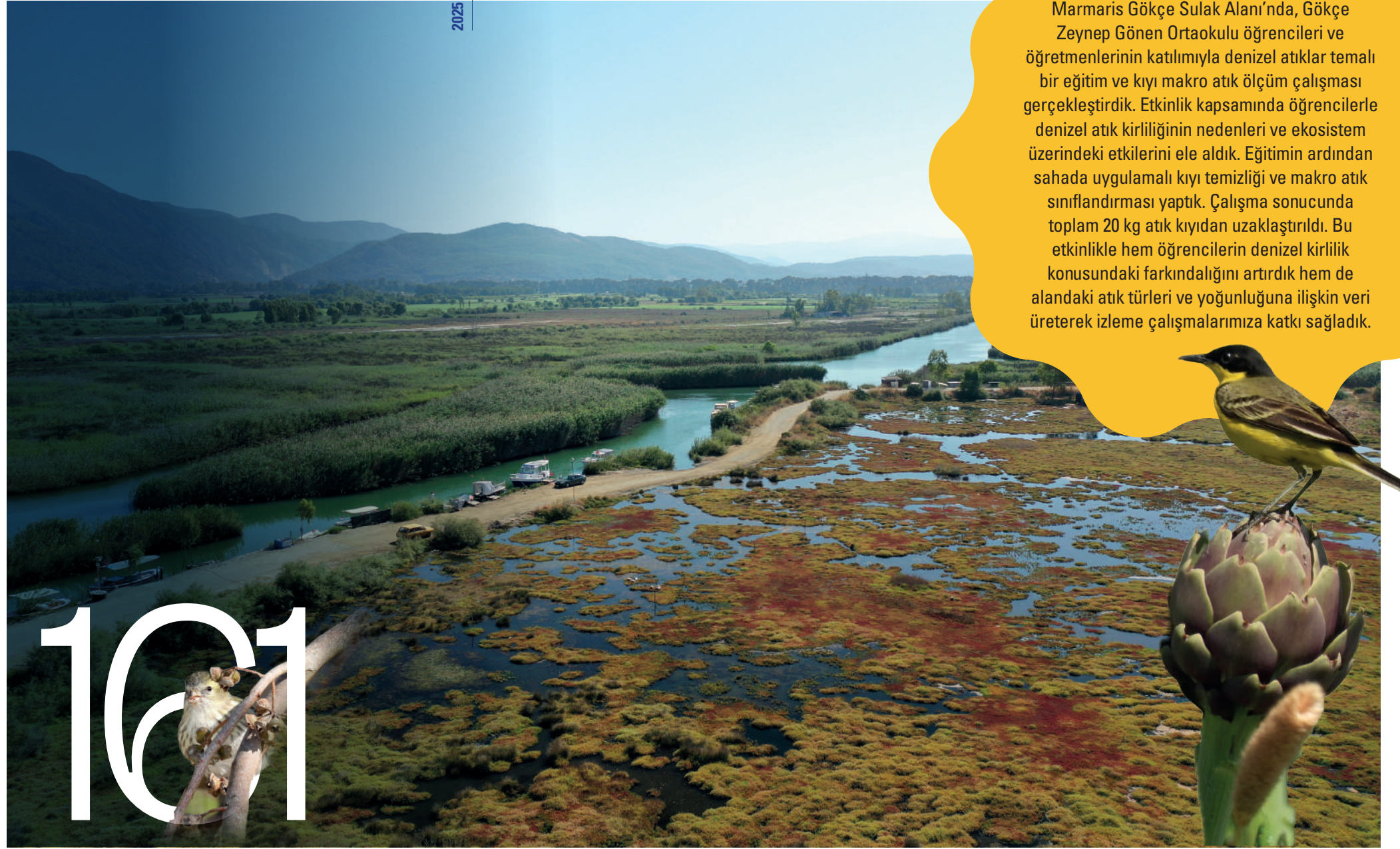
kuşları için önemli bir üreme ve yaşam alanı olduğunu ortaya koydu. Ayrıca amfibi ve sürüngen izleme çalışmaları ile türlerin alandaki dağılımına ilişkin veriler elde ederek, sulak alan ekosisteminin biyolojik çeşitliliğine dair bütüncül bir değerlendirme yapılmasına katkı sağladık.

Kadın Azmağı ve Akçapınar Azmağı’nda yürüttüğümüz su kalitesi ve yeraltı suyu izleme çalışmaları, alanın hidrolojik yapısına ilişkin önemli bulgular sundu. Özellikle yaz aylarında su seviyesinde düşüşler ve alanlar arası farklılıklar gözlemledik; bu durum sulak alan ekosisteminin hassasiyetine işaret etti.

2025 yılı içerisinde yürüttüğümüz paydaş görüşmeleri ve saha çalışmaları, özellikle Akçapınar Azmağı’nda artan kullanım baskısı ve kirlilik sorunlarını ortaya koydu. Turizm faaliyetlerinin yoğunlaştığı dönemlerde koruma-kullanma dengesi açısından kapasite aşımı gibi sorunlar gözlemledik. Bu doğrultuda, ilgili paydaşlarla birlikte alanın mevcut durumuna yönelik bir değerlendirme süreci başlattık ve kullanım esaslarının belirlenmesine yönelik bir komisyon oluşturulması için ilgili kurumlara resmi bir talepte bulunmayı planlıyoruz.

Sulak alanların korunmasına yönelik farkındalığı artırmak amacıyla eğitim ve iletişim çalışmalarımızı da sürdürdük. Gökçe Sulak Alanı’nda, öğrenciler, gönüllüler ve yerel halkın katılımıyla eğitim ve temizlik etkinlikleri gerçekleştirdik, farklı yaş gruplarına yönelik ekosistem temelli bilgilendirme faaliyetleri yürüttük. Ayrıca yerel yönetimlerle iş birliği içinde hazırladığımız iletişim materyalleri ve dijital içerikler aracılığıyla sulak alanların ekolojik önemini daha geniş kitlelere ulaştırdık.

**Gökçe Sulak Alanı’nda
43 kuş türü tespit ettik.
Sayımlar sırasında 161 birey
su kuşu gözlemledik.**

Marmaris Gökçe Sulak Alanı’nda, Gökçe Zeynep Gönen Ortaokulu öğrencileri ve öğretmenlerinin katılımıyla denizel atıklar temalı bir eğitim ve kıyı makro atık ölçüm çalışması gerçekleştirdik. Etkinlik kapsamında öğrencilerle denizel atık kirliliğinin nedenleri ve ekosistem üzerindeki etkilerini ele aldık. Eğitimin ardından sahada uygulamalı kıyı temizliği ve makro atık sınıflandırması yaptık. Çalışma sonucunda toplam 20 kg atık kıydan uzaklaştırdık. Bu etkinlikle hem öğrencilerin denizel kirlilik konusundaki farkındalığını artırdık hem de alandaki atık türleri ve yoğunluğuna ilişkin veri üreterek izleme çalışmalarımıza katkı sağladık.

Proje kapsamında yürüttüğümüz sosyo-ekonomik analiz çalışmasının saha çalışmalarını 2025 yılı içerisinde tamamladık ve elde edilen verilerin analiz sürecine devam ediyoruz.

Proje süresince edindiğimiz bilgi ve deneyimi güçlendirmek amacıyla uluslararası iş birlikleri de geliştirdik. Tour du Valat ekibinden uzmanlar Gökova bölgesine saha ziyareti gerçekleştirerek proje ilerlemesini yerinde değerlendirdi; ekibimiz ve yerel paydaşlarla bir araya gelerek deneyim paylaşımında bulundu. Buna ek olarak, Doğa Derneği iş birliğiyle Fransa’nın Camargue bölgesine bir çalışma ziyareti

gerçekleştirdik. Bu ziyaret kapsamında sulak alan yönetimi, izleme çalışmaları ve restorasyon uygulamalarına ilişkin iyi örnekleri yerinde inceleyerek edindiğimiz bilgi ve deneyimin, gelecekte yürüteceğimiz çalışmalara katkı sağlamasını hedefliyoruz.

2023-2025 yılları arasında yürüttüğümüz çalışmalar, Gökova’daki sulak alanların korunmasına yönelik önemli bir bilgi birikimi ve iş birliği zemini oluşturdu. Önümüzdeki dönemde, bu birikimi farklı alanlara da taşıyarak sulak alanlara yönelik izleme, farkındalık ve paydaş katılımı çalışmalarımızı güçlendirmeyi hedefliyoruz.

www.instagram.com/
reels/DTBBNtDwMC/

PLASTİK KİRLİLİĞİNİN İZLENMESİ

Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde (ÖÇKB) karasal ve denizel kaynaklı plastik kirliliğinin mevcut durumunu ve olası kaynaklarını belirlemek amacıyla kapsamlı izleme ve araştırma çalışmaları yürütüyoruz. Bu kapsamda deniz suyu yüzeyi, su kolonu, sediment ve plaj alanlarında mikroplastik; sahil ve deniz tabanında ise makro ve mezoplastik örneklemeleri gerçekleştiriyoruz. Ayrıca ekonomik değere sahip balık türlerinde mikroplastik varlığı analiz ediyor ve vatandaş bilimi uygulamalarıyla yerel paydaşların sürece katılımı sağlıyoruz.

2025 yılı faaliyetlerimiz kapsamında Akdeniz Üniversitesi iş birliğiyle 17 istasyonda dört mevsim su yüzeyi örnekleme yapılarak, 2 kıyı ve su altı istasyonunda da makroplastik izleme çalışmaları gerçekleştirdik. 2024 yılı mikroplastik sonuçlarını bilimsel makale olarak yayımlayıp; elde edilen bulguları ulusal konferans ve sempozyumlarda sunarak kamu kurumları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları ile paylaştık.

Elde ettiğimiz veriler doğrultusunda plastik kirliliğinin kaynaklarının belirlenmesi ve çözüm odaklı adımların geliştirilmesine yönelik çalışmalar sürdürüyoruz. Özellikle gençlerde farkındalık oluşturmak amacıyla eğitim ve iş birliği faaliyetlerimize devam ediyoruz.

Çalışma sonuçları, Datça-Bozburun ÖÇKB içerisinde mikroplastik kirliliğinin özellikle yerleşim, liman ve tarımsal faaliyetlerin yoğun olduğu alanlarda arttığını; bazı doğal alanlarda ise akıntı sistemleri nedeniyle taşınım kaynaklı kirlilik görülebildiğini ortaya koymuştur. Bulgular, bölgedeki plastik kirliliğinin ekosistem açısından dikkate değer bir baskı unsuru olduğunu gösterirken; kaynakların daha iyi anlaşılması ve etkili yönetim önlemlerinin geliştirilmesi için izleme çalışmalarının sürdürülmesi gerektiğine işaret ediyor.

Koraltan, İ., Gökdağ, K., Olguner, M.T., & Güven, O. (2024). *Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde Mikroplastik Kirliliği ve Olası Kaynaklar*. Turkish Journal of Fisheries and Aquatic Sciences, 24, TRJFAS26711. <http://doi.org/10.4194/TRJFAS26711>

KONFERANS SUNUMLARI

Gökdağ, K., Koraltan, İ., Olguner, M.T., Güven, O. Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Alanında Mikroplastiklerin Mevsimsel Dağılımı, 4. Ulusal Denizlerde İzleme Ve Değerlendirme Sempozyumu, İstanbul, 3-6 Kasım 2025.

Koraltan, İ., Tomaş, K.E., Gökdağ, K., Olguner, M.T., Güven, O. Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi Sahil Şeridinde Mezoplastik Kirliliğinin Değerlendirilmesi, 4. Ulusal Denizlerde İzleme ve Değerlendirme Sempozyumu, İstanbul, 3-6 Kasım 2025.

AKDENİZ'İN KÜLTÜREL VE DOĞAL MİRASININ KORUNMASI

Akdeniz Koruma Derneği olarak, 2024-2029 yılları arasındaki stratejik hedeflerimiz arasında yer alan kültürel mirasın korunmasına destek vermek kapsamında 2025 yılında da çalışmalarımıza devam ettik.

Dokuz Eylül Üniversitesi, Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü ve Sualtı Kültür Mirası ve Denizcilik Tarihi Araştırma Merkezi (SUDEMİR) bünyesinde Prof. Dr. Harun Özdaş başkanlığında bir ekiple yürütülen "Bozukkale, Çamçalık, Kızlan Sualtı Kazıları" 2025 yılı çalışmaları önemli bulgularla sonuçlandı. Kültür ve Turizm Bakanlığı izinleriyle Datça'nın Kızlan mevkiinde yürütülen Osmanlı Batığı su altı kazısında ortaya çıkarılan arkeolojik eserler Türkiye'de 2025 yılında yapılan en önemli 10 arkeolojik keşfi arasında yer aldı. 17. yüzyıla tarihlenen batıktan bugüne kadar görülmemiş ender eserler gün yüzüne çıkarıldı.

Çamçalık Tunç Çağı limanında sürdürülen kazılarda ise su altında bulunan en kapsamlı Tunç çağı eser koleksiyonuna ulaşıyor. Her iki kazı çalışması 2026 yılında da devam edecek.

Osmanlı Batığı su altı kazısında ortaya çıkarılan arkeolojik eserler Türkiye'de 2025 yılında yapılan en önemli 10 arkeolojik keşfi arasında yer aldı.

10

Karia Yolu Ekibi'nin 2009 yılında başlattığı çalışmalarla gün yüzüne çıkan Karia Yolu, Akdeniz'in tarih ve doğa izlerini koruyarak geleceğe taşıyor. Türkiye'nin en uzun yürüyüş rotası olan 850 km uzunluğundaki bu yol, Karia medeniyetine ev sahipliği yapmış antik kentlerden, zeytin ve badem ağaçlarıyla kaplı tepelerden ve el değmemiş koylardan geçiyor. Akdeniz Koruma Derneği olarak, yolun Datça-Bozburun Yarımadası'nda kalan bölümünde Karia Yolu Ekibi ile iş birliği yapıyor; patikaların ve kültür varlıklarının tescillenmesi ile biyolojik çeşitliliğin korunması için ortak çalışmalar yürütüyoruz.

Datça Kaymakamlığı ve Datça İlçe Turizm Müdürlüğü tarafından başlatılan Karia Yolu Temizlik Kampanyası kapsamında, Akdeniz Koruma Derneği olarak Kaymakamlık talebiyle yürütülen etkinliğe katkı sunduk. Temizlik çalışmaları çerçevesinde, DAÇEV ile birlikte Gebekum sahasında yapılan temizlik organizasyonunun sorumluluğunu üstlendik.

Temizlik alanında Flow Beach, UCPA, DAÇEV, AKD, Datça Belediyesi Temizlik Müdürlüğü personeli ve Avustralya'dan gönüllü 3 kişi olmak üzere yaklaşık 20 kişilik bir ekip, 3 saatlik çalışma sonunda 2,5 ton atığı bertaraf etti. Bu çalışma, yalnızca doğal güzellikleriyle değil, kültürel ve tarihi önemiyle de öne çıkan Karia Yolu'nun korunmasına yönelik anlamlı bir adım oldu.

NESLİ TEHLİKE ALTINDAKİ AKDENİZ TÜRLERİNİ İZLEME VE KORUMA

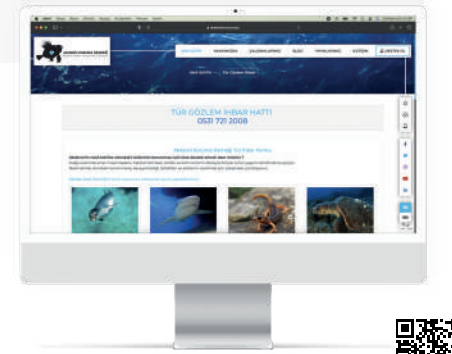
Dünya Ekonomik Forumu 2024 Küresel Riskler Raporu'nda dünyanın karşı karşıya olduğu kısa ve uzun vadeli riskler yayımlandı. Rapora göre uzun vadede (10 yıl) bizi bekleyen riskler listesinin ilk dört sırasında dünyanın, doğamızın ve tüm canlıların yaşam alanlarına yönelik duyulan kaygılar belirtiliyor. Aşırı hava olayları, gezegenin sistemlerinde kritik değişiklik, biyoçeşitlilik kaybı, ekosistem yıkımı ve doğal kaynak eksiklikleri uzun vadede bizi bekleyen riskler olarak görülüyor.

AKDENİZ KORUMA DERNEĞİ TÜR GÖZLEM İHBAR HATTI

Nesli tükenmekte olan Akdeniz türlerinden Akdeniz keşiş foku, Kum köpek balığı, Likya orkidesi türlerine yönelik izleme ve koruma çalışmaları gerçekleştiriyoruz. Nesli tehlike altındaki türlerin karşı karşıya kaldığı tehditleri ve bunların etkilerini azaltmak için Tür Gözlem İhbar Hattı'nı hayata geçirdik. Vatandaş bilimi kapsamında nesli tükenmekte olan Akdeniz türleri ile karşılaşılması durumunda AKD web sitesi (www.akdenizkoruma.org.tr) üzerinden bizlere başvuruda bulunabilir ya da +90 850 307 25 12 numaralı telefondan ulaşabilirsiniz.

Yapılan tür gözlem ihbarları ile:

- Yardıma ihtiyaç duyan canlılara müdahale için yetkili kurumlara haber verilmesine yardımcı olursunuz.
- Türlerin izlenmesi ve birey tanımlanması çalışmalarına destek olursunuz.
- Türlerin olası tehlikelere nerede ve ne sıklıkla maruz kaldığının ve bu tehlikelerin etkilerinin belirlenmesine katkı sağlarsınız.
- Türlerle yönelik koruma çalışmalarının planlanmasına yardımcı olursunuz.

Tür Gözlem İhbar Formuna ulaşmak için QR'ı okutabilirsiniz.
<https://akdenizkoruma.org.tr/tr/akdeniz-koruma-ihbar-formu>

DIVERSEA - VATANDAŞ BİLİMİ ÇALIŞMALARI

Akdeniz Koruma Derneği, Avrupa Birliği'nin Türkiye'deki en prestijli araştırma ve inovasyon programı olan Ufuk Avrupa (Horizon Europe) kapsamında desteklenen ve konsorsiyum ortağı olarak yer aldığımız Kıyusal Denizlerin Fonksiyonel Biyolojik Çeşitliliğinin Belirlenmesi için Bütünleşik Gözlem, Haritalama ve İzleme Projesi kısa adıyla Diversea Projesi'nin 2. yılını 2025 Ekim ayında tamamladık. Projenin yaygınlaştırma ve vatandaş bilimi kapsamındaki çalışmalarından sorumlu olan Akdeniz Koruma Derneği olarak, 2025 Ekim ayında Diversea 2.yıl toplantısına katılarak konsorsiyumdaki sorumluluğunu gerçekleştirmeye devam ettik.

DiverSea Projesi ile kıyusal deniz ekosistemlerinde biyolojik çeşitliliğin izlenmesi, ekosistem temelli yaklaşımların güçlendirilmesi ve bilim-politika-saha uygulamaları arasındaki bağın kuvvetlendirilmesi hedeflenmektedir. Derneğimiz, sahip olduğu yerel ekolojik bilgi, saha deneyimi ve paydaşlarla kurduğu güçlü ilişkiler sayesinde, projenin uygulama ve etki odaklı bileşenlerine aktif katkı sunmaktadır.

IUCN KIRMIZI LİSTESİ NEDİR?

IUCN Kırmızı Liste, Uluslararası Doğa Koruma Birliği (International Union for Conservation of Nature - IUCN) tarafından hazırlanan bir envanterdir. Bu envanter, dünya üzerindeki türlerin koruma durumunu değerlendirir ve her bir türün tehlike altında olup olmadığını belirler. IUCN Kırmızı Liste, dünya üzerindeki türlerin koruma statülerini belirlemek için kullanılır. Bu statüler, türlerin neslinin tehlikede olup olmadığını belirleyen dokuz kategoriye ayrılmıştır: Yok Olma Tehlikesi Altında, Soyu

Tükenme Tehlikesi Altında, Kritik Derecede Tehlike Altında, Tehlike Altında, Hassas, Nadir, Duyarlı, Veri Eksikliği, En Az Endişe Veren. Kırmızı Liste, bilim insanları, doğa koruma kuruluşları, hükümetler ve diğer ilgili kurumlar tarafından kullanılan bir kaynaktır. Bu liste, koruma çalışmalarının önceliklerini belirlemede ve doğal kaynakların korunmasına yönelik politikaların geliştirilmesinde önemli bir araçtır.

AKDENİZ KEŞİŞ FOKU (*Monachus monachus*)

Akdeniz keşiş foku, Akdeniz'de yaşayan tek fok türü olup, Dünya Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği'nin (IUCN) yayınladığı Kırmızı Liste'ye göre 2023 yılındaki son değerlendirmelerden sonra dünya genelinde "Hassas (Vulnerable VU)", Doğu Akdeniz'de ise "Nesli Tehlike Altında (Endangered EN)" kategorisinde yer almaktadır. Akdeniz Koruma Derneği olarak bu nadir canlının karşı karşıya kaldığı tehditleri ve bu tehditlerin etkilerini azaltmak için çeşitli çalışmalar yürütüyor, canlının ve yaşam

alanlarının korunması için yetkililerle iş birliği içinde çalışıyor, aktif olarak izleme ve türün önemine yönelik bilinçlendirme çalışmalarını devam ettiriyoruz. Foça'da ve Gökova Körfezi'nden Kaş'a kadar olan yaklaşık 710 kilometrelik kıyı şeridinde bulunan toplam 10 mağarada, hareketle tetiklenen fotokapan kameralar ve eş zamanlı görüntü aktarımı sağlayan uzaktan izleme sistemleri ile türün mağara kullanımına yönelik veri toplamaya devam ediyoruz.

2025 yılı başlarında Gökova Körfezi'nde izlediğimiz bir mağaradan elde ettiğimiz görüntülerle, biri yenidoğan olmak üzere iki yavru ve iki annenin mağara kullanımı ve yavru bakımına dair veri elde ettik.

Foça'da izlediğimiz bir mağarayı 2025 yılında 3 Akdeniz keşiş fokunun aynı anda kullandığını ve Kasım ayında aynı mağaranın bir anne fok ve yavrusu tarafından kullanıldığını tespit ettik.

NESLİ TÜKENMEKTE
OLAN AKDENİZ TÜRLERİ

LİKYA ORKİDESİ

(*Ophrys lycia*)

Laboratuvar ortamında gerçekleştirilen çalışmalarla orkide tohumları kültüre alınmış ve çimlenme süreçleri izlenmiştir.

Likya orkidesi (*Ophrys lycia*), dünyada yalnızca Antalya'nın Kaş ilçesinde görülen endemik bir türdür ve Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) tarafından Kritik Tehlike Altında (CR) kategorisinde değerlendirilmektedir. Doğadaki birey sayısının çok düşük olması ve habitat üzerindeki baskılar nedeniyle türün korunması için bilimsel çalışmalar yürütülmesi büyük önem taşımaktadır.

Akdeniz Koruma Derneği olarak, Ege Üniversitesi ile iş birliği içinde yürütülen doktora çalışması kapsamında, Likya orkidesinin tohumdan gelişim süreci ilk kez ayrıntılı biçimde incelenmiştir. Araştırma kapsamında doğadan elde edilen tohumların canlılık testleri yapılmış ve tohumların önemli bir kısmının canlı olduğu belirlenmiştir. Çalışmalar, uygun koşullarda saklanan tohumların uzun süre çimlenme potansiyelini koruyabildiğini de göstermiştir. Bu sonuçlar, türün gen bankalarında muhafaza edilmesine yönelik önemli bir bilimsel temel oluşturmuştur.

Laboratuvar ortamında gerçekleştirilen çalışmalarla orkide tohumları kültüre alınmış ve çimlenme süreçleri izlenmiştir. Çimlenmenin ardından oluşan protokorm evresinden itibaren bitkilerin gelişimi takip edilmiş, yaklaşık 90 gün sonunda ilk sürgünler gözlemlenmiştir. Çalışmanın en önemli sonuçlarından biri ise yaklaşık 330 gün sonunda yumru oluşturan bireylerin elde edilmesi olmuştur. Yumru oluşumu, karasal orkide türlerinin yaşam döngüsünde hayatta kalma açısından kritik bir aşamadır.

Laboratuvar koşullarında yetiştirilen bitkiler daha sonra saksılara alınarak sera ve kontrollü ortam koşullarında dış ortama adaptasyon sürecine geçirilmiştir. Bu aşamada bazı kayıplar yaşansa da bir kısmı canlılığını koruyan bireyler yeniden gelişim göstermiştir. Bu durum, türün kontrollü koşullarda çoğaltılabileceğini ve uygun bireylerin ilerleyen süreçte doğal yaşam alanlarına kazandırılabilceğini göstermektedir.

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular, Likya orkidesinin ex situ (doğal ortam dışı) korunmasına yönelik önemli bir model ortaya koymaktadır. Çalışma sonucunda elde edilen genetik materyal Ulusal Tohum Gen Bankası'na gönderilerek koruma altına alınmıştır. İlerleyen aşamada ise laboratuvar ortamında geliştirilen bireylerin doğal yaşam koşullarına adaptasyonu ve uygun bireylerin doğal popülasyonların güçlendirilmesi amacıyla değerlendirilmesi hedeflenmektedir.

Akdeniz Koruma Derneği olarak, bu süreçte yürütülen saha çalışmalarına katkı sağladık ve türün doğal yaşam alanlarında karşı karşıya olduğu tehditlerin belgelenmesi için çalışmalar yürüttük. Likya orkidesinin geleceğinin güvence altına alınabilmesi için bilimsel araştırma, saha gözlemleri ve koruma uygulamalarının birlikte yürütülmesi gerektiğine inanıyoruz. Bu çalışma, Türkiye'deki endemik orkide türlerinin korunması için bilimsel ve uygulamaya dönük önemli bir örnek oluşturmaktadır.

© Nejdet Bozkurt

EKOLOJİ EĞİTİMLERİ

6 Eğitim
293 öğrenci

2025 yılı boyunca farklı yaş gruplarından öğrencilerle bir araya gelerek deniz ve kıyı ekosistemlerine yönelik eğitim ve farkındalık çalışmaları yürüttük.

GÜLBAHÇE KÖRFEZİ – KATILIMCI YÖNETİM VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

2025 yılında, UNDP GEF Küçük Destek Programı (SGP) tarafından desteklenen “Gülbahçe Körfezi”nin Sürdürülebilirliği”projekapsamında çalışmalar yürüttük. Projeyi İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü (İYTE) ortaklığında ve Gülbahçe Köyü Su Ürünleri Kooperatifi iş birliğiyle gerçekleştirdik.

Proje kapsamında, yerel topluluklar, kamu kurumları, akademi ve sivil toplum temsilcilerinin katılımıyla paydaş toplantıları ve çalıştaylar düzenledik. Bu süreçte körfezdeki ekosistemler, özellikle deniz çayırıları ve kıyı alanlarının durumu ele alındı; denizel alan kullanımı, su kalitesi ve kıyı baskıları paydaşlarla birlikte değerlendirildi. Katılımcı haritalama çalışmalarıyla yerel bilgi kayıt altına alındı ve coğrafi bilgi sistemleri kullanılarak sayısallaştırıldı.

Ayrıca, özellikle kadınların karar alma süreçlerine katılımını güçlendirmeye yönelik çalışmalar yürütüldü. Çalışmalar sonucunda, kıyı alanlarının sürdürülebilir kullanımı ve biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik ortak çözüm önerileri ve yol haritası oluşturuldu.

Bu süreç, yerel paydaşlar arasında iş birliğini güçlendirirken, körfez yönetimine yönelik katılımcı ve bilim temelli bir yaklaşımın geliştirilmesine katkı sağladı.

MUĞLA İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ İLE MAVİ-YEŞİL OKULLAR PROJESİ KAPSAMINDAKİ PROTOKOLÜMÜZ YENİLENDİ

Çocukların ve gençlerin doğa ile bağıni güçlendirmek ve ekolojik farkındalığı artırmak amacıyla imzaladığımız protokol kapsamında:

- Öğrencilere deniz ekosistemini tanıtan eğitimler vermeyi,
- Balıkçılığa kapalı alanların önemi anlatmayı,
- Yerli olmayan türler ve deniz kirliliği konusunda farkındalık yaratmayı amaçlıyoruz.

ETKİNLİKLER

CLIENTEARTH & MEDSEA ALLIANCE EV SAHİPLİĞİNDE GÖKOVA MODELİ'Nİ BRÜKSEL'DE ANLATTIK

Deniz ekosistemleri, çevre politikaları ve sürdürülebilir balıkçılık konularında önemli paydaşları bir araya getiren ClientEarth ve MedSea Alliance tarafından Brüksel’de düzenlenen etkinlikteydik. Yönetim Kurulu Başkanımız Zafer Kızılkaya, Gökova Körfezi’ndeki koruma çalışmalarımız hakkında bir sunum gerçekleştirdi. Avrupa Parlamentosu, Avrupa Komisyonu, Birleşmiş Milletler, önde gelen STK’lar ve fon sağlayıcıların katıldığı bu buluşma, Türkiye kıyılarındaki çalışmalarımızın Avrupa’daki doğa koruma çevrelerinde daha güçlü bir yankı uyandırması için önemli bir fırsat oldu.

22 MART DÜNYA FOK GÜNÜ'NE ÖZEL HABER:

GÖKOVA KÖRFEZİ'NDE BİR YENİDOĞAN!

22 Mart Dünya Fok Günü’nü kıyılarımızdan umutlu bir haberle karşıladık. Gökova Körfezi’nde yer alan izleme alanlarımızdan birinde, fotokapan kameralarımızda yenidoğan bir Akdeniz keşiş foku görüntülendi. Kasım 2024’te kaydedilen görüntülerde, sağlıklı bir dişi yenidoğan fok ve annesi yer alıyor. Doğu Akdeniz’de sayıları giderek azalan bu türün yaşamına dair umut veren her haber, koruma çalışmalarının ne kadar kıymetli olduğunu bize gösteriyor.

REVIVE OUR OCEAN TÜRKİYE

**REVIVE
OUR
OCEAN**

Revive Our Ocean (ROO), deniz ekosistemlerinin etkin bir şekilde korunmasını hızlandırmayı hedefleyen, Dynamic Planet liderliğinde ve National Geographic Society başta olmak üzere uluslararası ortakların katkılarıyla yürütülen küresel bir girişimdir. Program, dünya genelinde deniz koruma alanlarının (DKA) sayısını ve etkinliğini artırmayı, yerel toplulukların koruma süreçlerine aktif katılımını güçlendirmeyi ve bilim temelli, katılımcı yönetim modellerinin yaygınlaştırılmasını amaçlamaktadır. Bu yaklaşım, 2030 yılına kadar kara ve deniz alanlarının en az yüzde 30'unun korunmasını hedefleyen küresel 30x30 taahhüdü ile örtüşmektedir.

Revive Our Ocean aynı zamanda

yalnızca bir koruma programı değil, okyanusların yeniden canlanabileceğine dair güçlü bir ortak çağırısı temsil etmektedir. Suyun ve içindeki yaşamın korunmasının, iklim kriziyle mücadelede temel bir rol oynadığı yaklaşım programın merkezinde yer almaktadır.

Program kapsamında çalışmalar, farklı coğrafyalarda faaliyet gösteren ve belirli ülke ve uygulayıcı kurumları bir araya getiren altı ayrı kolektif yapının altında yürütülmektedir. Bu yapı sayesinde, benzer koşullara sahip alanlarda geliştirilen koruma yaklaşımları karşılaştırılabilmekte ve yerel deneyimler küresel ölçekte paylaşılabilmektedir.

Akdeniz Koruma Derneği olarak bu ağ içerisinde Türkiye'yi temsil eden uygulayıcı ortaklardan biri olarak yer alıyoruz. Bu iş birliği sayesinde, Gökova Körfezi'nde uzun yıllardır geliştirdiğimiz yerel katılıma dayalı koruma modelini uluslararası bir platforma taşıma ve farklı ülkelerdeki uygulamalarla karşılıklı öğrenme imkanı buluyoruz. Aynı zamanda, Türkiye'de yürüttüğümüz çalışmaların görünürlüğünü artırırken, küresel ölçekte geliştirilen koruma yaklaşımlarına da katkı sunuyoruz. ROO Kolektifi kapsamında Türkiye'de yürütülen çalışmaların koordinasyonunda aktif rol üstleniyoruz.

ROO kapsamında yürüttüğümüz çalışmalar ise; Gökova Körfezi'nde uygulanan bütüncül koruma yaklaşımının paylaşılması ve yaygınlaştırılmasına odaklanmaktadır. Balıkçılığa Kapalı Alanlar, Deniz Koruyuculuğu Sistemi ve paydaş katılımına dayalı yönetim modeli, program kapsamında öne çıkan uygulamalar arasında yer almaktadır. Bu modelin, ekosistem sağlığı ve yerel balıkçılık üzerindeki olumlu etkileri, deniz koruma alanlarının etkin yönetimine dair güçlü bir örnek sunmaktadır.

2025 yılı içerisinde iletişim ve farkındalık çalışmalarına da ağırlık verdik. Bu kapsamda, Revive Our Ocean ile bağlantılı olarak "Ocean with David Attenborough" belgeselinin Türkiye'de farklı şehirlerde gösterimlerini gerçekleştirdik. Belgesel, okyanusların zenginliğini ve kırılganlığını çarpıcı bir şekilde ortaya koyarken, etkin yönetilen deniz koruma alanlarının ekosistemleri yeniden canlandırmadaki rolünü güçlü bir şekilde vurgulamaktadır.

Muğla'da, Muğla Büyükşehir Belediyesi iş birliğiyle Türkan Saylan Çağdaş Yaşam Merkezi'nde gerçekleştirdiğimiz etkinlikte yerel paydaşlar ve bölge halkı ile bir araya geldik. İstanbul'da ise Yönetim Kurulu Üyeleri Derneği ile iş birliği içinde gerçekleştirdiğimiz etkinlikte, farklı sektörlerden temsilcilerle deniz

koruma alanlarının yönetimi üzerine değerlendirmeler yaptık. Bu etkinlikler aracılığıyla, yerel deneyimlerin farklı şehirlerde görünürlük kazanmasını ve deniz koruma çalışmalarına yönelik farkındalığın artmasını sağladık.

Yıl içerisinde ayrıca, Gökova'da düzenlediğimiz paydaş toplantısında kısa film gösterimleri gerçekleştirerek yerel paydaşlarla bir araya geldik. Bu buluşma, ROO kapsamında yürütülen çalışmaların sahadaki yansımalarının paylaşılması ve yerel aktörlerle doğrudan diyalog kurulması açısından önemli bir zemin oluşturdu.

ROO kapsamında yürüttüğümüz bu çalışmalar, yerelde geliştirdiğimiz koruma yaklaşımının daha geniş bir çerçevede ele alınmasına katkı sunarken, Türkiye'de deniz koruma alanlarının etkinliğinin artırılmasına yönelik çalışmalarımızı da desteklemektedir.

Önümüzdeki dönemde, ROO kapsamında bilgi paylaşımı ve kapasite geliştirme çalışmalarımızı sürdürmeyi, yerel katılıma dayalı koruma yaklaşımlarını yaygınlaştırmayı ve yeni iş birlikleri geliştirmeyi hedefliyoruz. 2026 yılı içerisinde iletişim faaliyetlerimizi genişleterek ve uluslararası ağ içindeki etkileşimimizi artırarak programın etkisini daha da güçlendirmeyi planlıyoruz.

LOGOMUZ DÜLGER BALIĞI'NIN HİKÂYESİ

2012 yılında kurulan Derneğimizin kurulduğu günden bu yana kullandığı ve 2022 yılında 10. yılını kutladığımız Dernek logomuzun hikâyesini, kurucularımız arasında yer alan ve bugün Derneğimizin Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini devam ettiren Zafer Ali Kızılkaya anlatıyor: “Hepsinin gözleri güzeldir. Hepsinin canlıyken pulları kadın elbiselerine, kadın kulaklarına, kadın göğüslerine takılmağa değer...” diye başlar Sait Faik Abasıyanık, “Dülger Balığının Ölümü” adlı hikâyesine. Dülger balığının pulları bile yoktur aslında. Vücudunu kaplayan bir zar, yeşilden krem rengine doğru değişirken, tam ortasında peygamber balığı denmesinin de sebebi olan koyu renkli bir nokta bulunur. Rivayete göre vaktinde bir canavar olan bu balık, Hz. İsa’nın dokunuşuyla uysal ve zavallı bir balığa dönüşmüş. Sait Faik, bir gün bir balıkçı kahvesinin önünde ağaca asılı bir dülger balığı görür. Ölmek üzeredir balık asılı olduğu ipte. “Rengi denizden çıktığı zamandı. Yalnız etrafını çeviren incecik, ipekten bile yumuşak zarları titreyip duruyordu. Böyle bir oynama hiç görmemiştım... Bu titreme, hakikatte bir ölüm dansıydı. Sanki dülger balığının ruhu, rüzgâr rüzgâr, bu incecik zarlardan çıkıp gidiyordu; bir dirhem kalmamışçasına...” diye dülger balığının ölümündeki dehşete, hüzne ve balığın acaba şimdi neler düşündüğüne dair yazdığı hikâye aslında çok daha insani duygularımıza kapı açmaktadır. “İçimde dülger balığının yüreğini dolduran korkuyu duydum. Bu, hepimizin bildiği bir korku idi: Ölüm korkusu.” Sait Faik daha sonra dülger balığının aramıza katılıp bizimle yaşadığını hayal ederek acaba ona ne eziyetler edeceğimizi, onu nasıl üzeceğimizi vurgular. Bu masum balığı tekrar bir canavar haline dönüştüreceğimizi... İşte bir balığın ölümünden yola çıkıp insanlığımıza eleştiriye varan bu hikâye ve sonrasında zavallı dülger balığının giderek azalması, Akdeniz Koruma Derneği’nin logosu olarak kendisini seçmemizle son buldu. İyi ki de yapmışız.

Daha öğrenciyken logomuzun tasarlanmasına destek veren Miraç Güldoğan’a teşekkür ederiz.

Balıkçılığa Kapalı Alanlar, 22 Ağustos 2020 tarihli 31221 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak ilan edilmiştir. Haritalarda işaretlenen ve koordinatları belirtilen alanlarda amatör ve ticari amaçlı su ürünleri tebliğleri kapsamında su ürünleri avcılığı yasaktır.

TEŞEKKÜRLER

VAKIF VE DONÖRLER

- Fauna & Flora International
- Blue Marine Foundation
- Endangered Landscapes & Seascapes Programme
- Sigrid Rausing Trust
- Audemars-Watkins Foundation
- The MedFund
- TUI Care Foundation
- Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)
- Rufford Small Grants Programme
- GEF Small Grants Programme
- Gen EM Foundation
- The Prince Bernhard Nature Fund
- Marine Ecosystem Restoration in Changing European Seas-MERCEs
- Arcadia
- Medsea Foundation
- BeMed
- Pinwheel
- Whitley Fund for Nature
- Transform Bottom Trawling Coalition
- Tour du Valat Foundation

AĞLAR

- Mediterranean Action Plan (MAP) - UN Environment Programme
- MedPAN
- Regional Activity Centre for Specially Protected Areas (SPA/RAC)
- MedSeaAlliance
- European Rewilding Network
- Revive Our Ocean
- International Ranger Federation

KURUMLAR

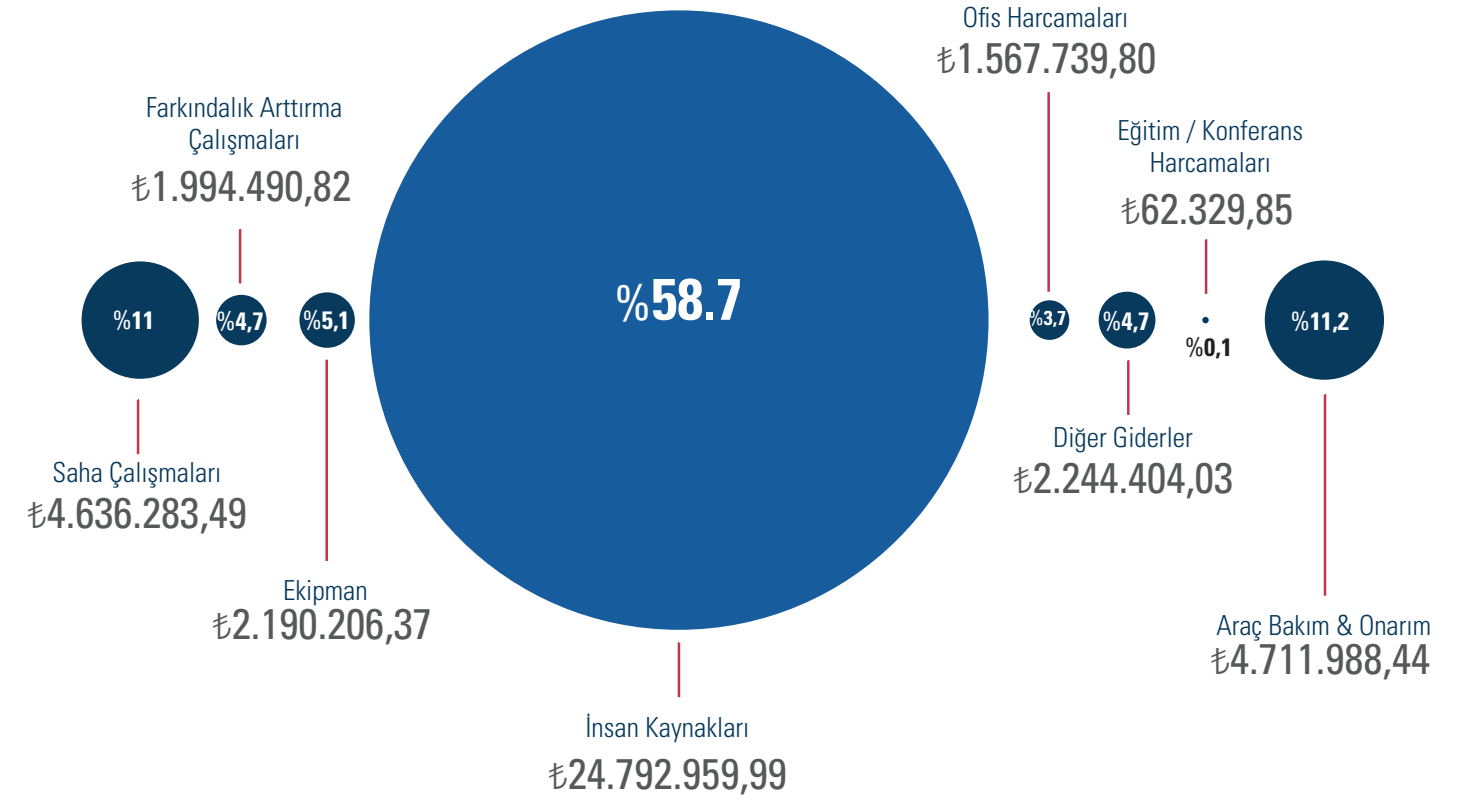
- Martı Marina
- Ula Halk Eğitim Merkezi
- Yönetim Kurulu Üyeleri Derneği (YÜD)
- Northstar

BURSİYERLER /STAJYERLER

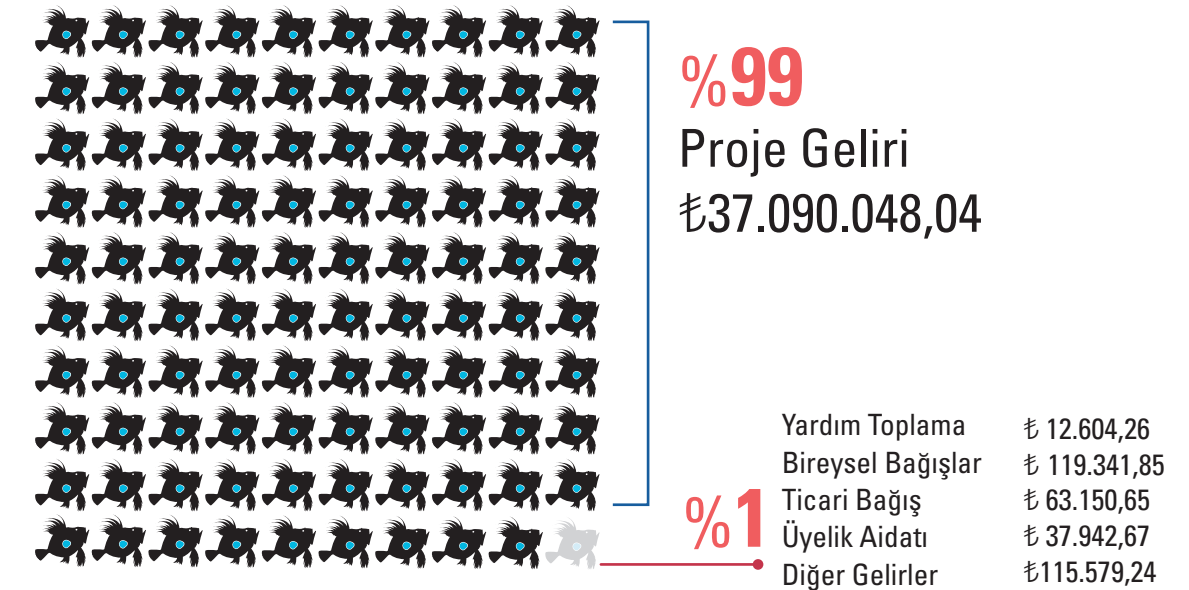
- Nisanur Çaygöz
- Buse Özbay
- Büşra Kuruoğlu
- Tuna Ölçek
- Nisanur Çetin

BÜTÇE

GİDER RAPORU

GELİR RAPORU

KİMLERLE

ÇALIŞIYORUZ?

KAMU KURUMLARI

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
T.C. İçişleri Bakanlığı Sahil Güvenlik ve Jandarma Komutanlıkları
T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı
T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretim ve Eğitim Enstitüsü
T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar 4. Bölge Müdürlüğü
T.C. Muğla Valiliği
T.C. Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü
T.C. Marmaris Kaymakamlığı
T.C. Fethiye Kaymakamlığı
T.C. Ula Kaymakamlığı
T.C. Datça Kaymakamlığı
T.C. Menteşe Kaymakamlığı
T.C. Ortaca Kaymakamlığı
T.C. Dalaman Kaymakamlığı
T.C. Kaş Kaymakamlığı
T.C. Demre Kaymakamlığı
T.C. Foça Kaymakamlığı
Ege Üniversitesi
Dokuz Eylül Üniversitesi
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
İzmir Yüksek Teknoloji Üniversitesi
Dokuz Eylül Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü
DEÜ Sualtı Kültür Mirası ve Denizcilik Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi SUDEMER
Ege Üniversitesi Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ÇEVMER)
Ege Üniversitesi & Herbarium Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü
Latmos ve Herakleia Kazı Başkanlığı

BELEDİYELER

Muğla Büyükşehir Belediyesi
İzmir Büyükşehir Belediyesi
Ula Belediyesi
Fethiye Belediyesi
Marmaris Belediyesi
Datça Belediyesi
Menteşe Belediyesi
Foça Belediyesi

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

DEKAMER
İzmir Ticaret Borsası Eğitim, Kültür ve Sosyal Entegrasyon Vakfı
Doğa Derneği
KuzeyDoğa

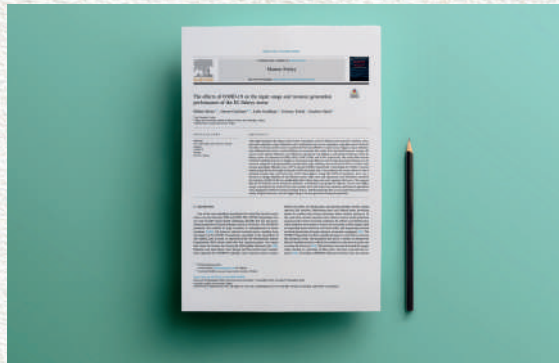
KOOPERATİFLER

Su Ürünleri Kooperatifleri Merkez Birliği (SÜR-KOOP)
S.S. Muğla Su Ürünleri Kooperatifleri Bölge Birliği
S.S.Marmaris Su Ürünleri Kooperatifi
S.S.Akbük Su Ürünleri Kooperatifi
S.S.Akyaka Su Ürünleri Kooperatifi
S.S.Akçapınar Su Ürünleri Kooperatifi
S.S. Karacasöğüt Su Ürünleri Kooperatifi
S.S.Datça Su Ürünleri Kooperatifi
S.S. Selimiye Su Ürünleri Kooperatifi
S.S. Söğüt Su Ürünleri Kooperatifi
S.S. Palamutbükü Cumali Su Ürünleri Kooperatifi
S.S. Karaköy Su Ürünleri Kooperatifi
S.S. Fethiye Çalış Su Ürünleri Kooperatifi
S.S. Göcek İnlice Su Ürünleri Kooperatifi
S.S. Demre Su Ürünleri Kooperatifi
S.S. Kalkan Su Ürünleri Kooperatifi
S.S. Urla İskele Su Ürünleri Kooperatifi
S.S. Mordoğan Su Ürünleri Kooperatifi

BİLİMSEL YAYINLAR

Kızılkaya, Z., Saydam, E., Walker, K., Tabak, T., Miran, B., Tüney, İ., Olguner, M.T., Kok, F., Alan, V., Atay, B., Pennetti, S., Tosunoğlu, Z., Mulligan, B., & Güçlüsoy, H. (2025). Progress and challenges of multi-habitat marine restoration in the eastern Aegean Sea, Türkiye. npj Ocean Sustainability. [www.doi.org/10.1038/s44183-025-00114-9](https://doi.org/10.1038/s44183-025-00114-9)

Miran, B., Güçlüsoy, H., Kızılkaya, Z., Tabak, T., & Güçeli, K. (2025). The effects of COVID-19 on the input usage and revenue generation performance of the EU fishery sector. Marine Policy. [www.doi.org/10.1016/j.marpol.2024.106558](https://doi.org/10.1016/j.marpol.2024.106558)

Tosunoğlu, Z., Ulaş, A., Kok, F., & Kaykaç, M.H. (2025). Preliminary insights from the first trial of purse traps for the removal of lionfish (Pterois miles) in the Mediterranean. Turkish Journal of Fisheries and Aquatic Sciences. 251106-AKD bilimsel yayinlari [www.doi.org/10.4194/TRJFAS27364](https://doi.org/10.4194/TRJFAS27364)

Tuney, İ., Bengil, E.G.T., Bengil, F. et al. (2025). Restoration of soft-bottom habitats: assessing transplantation success and herbivore exclusion effects on two native seagrass species in the Eastern Mediterranean. Environmental Sciences Europe. <https://doi.org/10.1186/s12302-025-01201-x>

KİTAP BÖLÜMÜ

Tosunoğlu, Z. (2025). Balıkçılık Av Araçlarının Sınıflandırılması ve Resimli Tanımı (Çeviri). Akdeniz Koruma Vakfı Yayınları.

Tosunoğlu, Z., Ulaş, A. (2025). How Bottom Trawling and Purse Seining Threaten Posidonia oceanica Meadows? In Beyond Sustainable Fisheries: Conservation and Sustainability, Small-Scale Fisheries and Creating Value Chains.

DESTEKLENEN BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR

Demircan, M.D., Arslan Aydogdu, E.Ö., Dalyan, C., Eldem, V., Gönülal, O., & Tüney, İ. (2025). Mortality event of the Mediterranean invasive sea urchin Diadema setosum from Gökova Bay. Estuarine, Coastal and Shelf Science.

Özdaş, A.H., & Kızıldağ, N. (2025). Bozukkale, Çamçalık, Kızılan Sualtı Kazıları 2023 Sezonu. 44. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu.

Özdaş, A.H., & Kızıldağ, N. (2025). Ege Bölgesi Kıyıları Sualtı Araştırmaları, 2023 Yılı Çalışmaları. 44. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu.

NASIL DESTEK OLABİLİRSİNİZ?

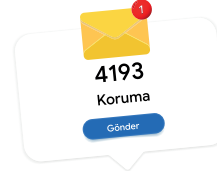
DESTEKLERİNİZ, DENİZLERİMİZ İÇİN BİR İYİLİĞE DÖNÜŞÜYOR.

Düzenli destekçimiz olarak Akdeniz'in nesli tehlike altındaki türlerini ve eşsiz ekosistemini korumak için bir adım atın!

DÜZENLİ BAĞIŞ

Akdeniz ekosistemi ve bu ekosistemde yaşayan canlılar üzerindeki tehditlerin giderek artması, koruma çalışmalarının önemini artırıyor ve düzenli bağış desteğine her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyuluyor. Düzenli destekleriniz sayesinde, Akdeniz Havzası ve biyoçeşitliliğini koruma çabalarımızı sürdürebilmemiz ve daha fazla proje hayata geçirebilmemiz için bizlere destek olabilirsiniz. Belirlediğiniz aylık bir tutar ile düzenli bağışçımız olabilir veya bağış miktarınızı güncelleyerek daha büyük bir etki yaratabilirsiniz. - Destek OI!

SMS BAĞIŞI

Akdeniz Koruma Derneği'nde gerçekleştirilen çalışmalara destek vermek adına, 4193'e "Koruma" yazarak SMS atabilir, her SMS ile 50 TL bağışta bulunabilirsiniz. İlgili projemize bağış yaparak ilk ve ortaöğretim okullarında denizelekosisteme daireğitici faaliyetler yürütmemize, aynı zamanda öğrencilerin, ekolojik okuryazar bireyler olarak yetişmesine katkı sağlayabilirsiniz.

YARDIMSEVERLİK KOŞULARI

Yardımscverlik koşuları kapsamında koşucular ulusal veya uluslararası maratonlarda Akdeniz Koruma Derneği adına kampanya oluşturarak derneğin faaliyetleri için bağış çağrısında bulunurlar. Dernek tarafından duyurulan koşu çağrılarına katılarak gönüllü olabilir, e-posta ve sosyal medya aracılığıyla dernek projeleri için yardımscverlik kampanyası yürütebilirsiniz. Toplanan bağışlar, ilgili projelerin gerçekleştirilmesinde kullanılır.

ÖZEL GÜN SERTİFİKALARI

Özel günler için hazırlanan [bağış sertifikalarını](#) satın alarak, Akdeniz Koruma Derneği'nin kıyılarımızdaki koruma çalışmalarını destekleyebilir, Akdeniz Keşiş Foku, Kum Köpekbalığı ve diğer türlerin korunmasına katkı sağlayabilirsiniz. Özel gün sertifikaları, aynı zamanda kurumlarla işbirliği kapsamında çeşitlendirilerek hazırlanabilir bir destek modelidir.

BASILİ ÜRÜNLER

Son Yosun Turtası Kitabı: Akdeniz Koruma Derneği olarak, basım ve çevirisine destek olduğumuz, çocuklara yönelik ekosistem ve deniz çayırılarının önemini vurgulayan "Son Yosun Turtası" kitabımızı çalışanlarınıza hediye etmek üzere, bağış karşılığında alıp bizlere destek olabilirsiniz.

Akdeniz'in Deniz Canlıları Kitabı: Şnorkel yaparken veya aletli dalış sırasında gördüğünüz türleri tanımanıza yardım edecek ve aynı zamanda balık pazarında balıklara göz gezdirirken bile size rehber olacak kitabımızı satın alarak değerli bir kaynak elde etmekle beraber, bizlere bağış desteği sağlayabilirsiniz.

KISALTMALAR

Akdeniz Koruma Derneği	AKD
Balıkçılığa Kapalı Alan	BAKA
Deniz Koruma Alan	DKA
Özel Çevre Koruma Bölgesi	ÖÇKB
Birleşmiş Milletler Çevre Programı	UNEP
Dünya Koruma İzleme Merkezi	UNEP-WCMC
Uluslararası Doğa Koruma Birliği	IUCN
Fauna&Flora	FF
Food and Agriculture Organization of the United Nations	FAO

Yayına Hazırlayanlar:
İlkay Kavak, Ayçe İdil Ağca

Fotoğraflar:
Zafer Ali Kızılkaya
Akdeniz Koruma Derneği

Tasarım:
Cihan Uyanık, Printworld

AKDENİZ KORUMA DERNEĞİ
Mediterranean Conservation Society

%100
Geni Dönüştürülmüş

İletişim

info@akdenizkoruma.org.tr
akdenizkorumaderneği@hs01.kep.tr

İZMİR OFİS

Kazımdirik Mah. 296 Sok.
Folkart Time 1 Blok No: 704
Bornova/İzmir 0232 504 07 02

GÖCEK OFİS

Göcek Mahallesi İskele
Meydanı No:5/A Göcek/Muğla

GÖKOVA OFİS

Atatürk Caddesi No.14 Kat.2
Akyaka-Ula/Muğla

